

ไว้ แต่เธอตั้งใจเรียน ขยันและเอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผลการเรียนในภาคต้นของชั้นปีที่ 1 เธอได้เกรดเฉลี่ย 3.6 เธอเป็นนักศึกษาที่มีบุคลิกลักษณะค่อนข้างเงิบ พกนอย การอ่านหนังสือเรียนเป็นประจำทุกวัน เป็นความสุขและความสบายใจของเธอ เพื่อน ๆ นักศึกษาในหอพักเห็นว่า เธอเป็นคนสันโดษ ไม่ส่งสิ่งหรือคบหาสมาคมกับคนอื่น

จะเป็นวิศวกรแต่โอกาสไม่อำนวย ต้องเดินสายใหม่

การศึกษาในมหาวิทยาลัย อภิญญามีความปรารถนาและใฝ่ฝันที่จะเข้าศึกษาในคณะวิชา ผลิตวิศวกร เธอปรารถนาจะเป็นวิศวกรหญิง เนื่องจากชีวิตครอบครัวของเธอผูกพันอยู่กับการค้าขายวัสดุสิ่งก่อสร้าง เธอช่วยเหลือครอบครัวประกอบอาชีพค้าขายจึงทำให้หมดความรู้สึกชอบการเป็นวิศวกร แต่แม้มความต้องการให้เธอศึกษาในคณะแพทยศาสตร์และออกมาประกอบอาชีพแพทย์ ด้วยความรักแม่และต้องการทำตามความประสงค์ของแม่ อภิญญาจึงสมัครสอบและสอบคัดเลือกเข้าศึกษาได้ในคณะแพทยศาสตร์ ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยตามโควตาพิเศษของนักเรียนเรียนดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงการสอบคัดเลือก อภิญญาได้มาพักอาศัยอยู่กับนักศึกษาหญิงรุ่นพี่ในหอพักมหาวิทยาลัย เธอมีโอกาสได้เห็นการใช้ชีวิตนักศึกษาในหอพักเป็นครั้งแรก สิ่งที่เธอจดจำได้คือ วิธีการติดต่อกันระหว่างนักศึกษาชายและหญิงที่เป็นครึกหรือเป็นแฟนกัน โดยนักศึกษาชายจะมาตะโกนเรียกนักศึกษาหญิงที่หน้าหอพักไม่ขาดระยะ เธอและเพื่อน ๆ นักเรียนที่มาสอบคัดเลือกจะคอยฟังและคอยนับจำนวนว่าจะมีนักศึกษากลามาตะโกนเรียกกัน

อภิญญาที่มีความคิดเห็นก่อนที่จะเข้ามาใช้ชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกคนจะมีแต่คนดี และทำในสิ่งที่ดีเท่านั้น แต่เมื่อเธอได้เข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัยแล้ว จึงได้รู้และเข้าใจว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยทุกคนไม่ได้เป็นไปตามที่เธอคิดไว้ เธอเห็นนักศึกษาบางคนทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม และเธอแปลกใจมากที่เห็นนักศึกษาในหอพักนอนตนสายกันเป็นประจำ และได้กล่าวถึงนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไว้ว่า

หลายคนที่เขาอยากจะเรียนในมหาวิทยาลัยปิดอย่างนี้ใช่ไหม ? แต่ว่าไม่ได้เรียน ตอนแรกก่อนเข้ามาคิดว่าภาพว่า เป็นสถานที่ที่พวกปัญญาชนเขาอยู่แต่พอมาจริง ๆ แล้ว มันทำตัวไม่สมกับทว่า จะเข้ามาอยู่มาเรียนได้ หลายคนที่เขาเรียนดีกว่านี้ ทำไมถึงเข้ามาไม่ได้ก็ไม่รู้ แล้วเรียนก็ไม่ค่อยเรียน หลายคณะนะ พวกวิศวะยังงั้น คนมันเยอะ บางคนไม่เคยเรียน ไม่เคยอะไรเลยนะ ออกมาทิด F กันเยอะ ก็แปลกใจเหมือนกัน

ชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย อภิญญามีเป้าหมายในชีวิตนักศึกษาของเธอ คือ การพยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ถึงแม้ว่าเธอจะชอบและใฝ่ฝันการเป็นวิศวกรและต้องการมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นของตัวเอง หรือไม่เช่นนั้น ก็จะประกอบกิจการค้าในด้านการนำสินค้าเข้าและออกระหว่างประเทศก็ตาม ขณะเมื่อเข้ามาศึกษาและเป็นนักศึกษาแพทย์แล้ว เธอจะตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด เธอได้บอกความรู้สึกในสัมคมิตรสัมพันธ์ (friendship)* ของหญิงสาว "...เคยคิดที่จะเป็นวิศวกร แต่โอกาสไม่อำนวยต้องเดินสายใหม่...ก้าวมาแล้ว เรือก็ออกไปแล้วกลับฝั่งไม่ได้ และก็จะไม่กลับด้วยจะก้าวต่อไป..." และเธอยังกล่าวต่อไปถึงชีวิตในอนาคตว่า ชีวิตก็ไม่แน่นอนสักวาทหนึ่งข้างหน้าในอนาคตอาจจะลดเลี้ยวชีวิตเข้าหาจุดมุ่งหมายเดิมที่ใฝ่ฝันไว้ได้

ชีวิตในหอพักนักศึกษา

อภิญญาอยู่ในหอพักกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นนักศึกษารุ่นพี่ 3 คน อภิญญาเป็นคนพี่ 4 และเป็นนักศึกษาใหม่ ความจริงแล้วหอพักที่อภิญญาเข้าพักนี้ สำนักงานหอพักนักศึกษาซึ่งรับผิดชอบในกิจการด้านหอพักได้จัดให้นักศึกษาเข้าพักจำนวน 3 คน เท่านั้น แต่มักมีนักศึกษาหญิงรุ่นพี่คนหนึ่งเข้ามาพักอาศัยไม่ตรงตามทะเบียนหอพักจึงทำให้ จึงรวมกันอยู่เป็น 4 คน อภิญญาเป็นคนเงียบ มักจะอยู่คนเดียวและชอบอ่านหนังสืออ่านหนังสือในห้องที่เงียบ ๆ ไม่สังสิงหรือเข้ากลุ่มกับเพื่อนนักศึกษาในหอพัก เธอจะไปไหนไปคนเดียว เมื่อมีโอกาสพูดคุยในกลุ่มเพื่อนร่วมห้อง (roommate) และเพื่อน ๆ ของเพื่อนร่วมห้องมาคุยในห้องพักของเธอ เธอจะร่วมพูดคุยด้วยความขมขื่นแจ่มใสและไม่มีการควบคุมสภาพเรียบร้อย ในความคิดเห็นของเพื่อนนักศึกษาในหอพักอภิญญาจะเป็นคนเฉย ๆ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร ไม่สนใจจะทำความรู้จักกับนักศึกษาคนอื่นและมักจะอยู่ของเธอคนเดียว ในความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงรุ่นพี่ในคณะเดียวกันจะเห็นว่า

.....

*สัมคมิตรสัมพันธ์ เป็นสัมคมิตที่หญิงจัดทำขึ้นในช่วงก่อนจะออกจากหอพักนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาที่อยู่ในหอพักที่รู้จักสนิทสนมกันกับหญิงได้ เขียนข้อความแสดงความรู้สึกนึกคิดที่นักศึกษาพูดถึงหญิงตลอดจนเขียนข้อความเสนอแนะต่าง ๆ ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหญิง และสัมคมิตรสัมพันธ์นี้เป็นวิธีการหนึ่งที่หญิงใช้ในการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบทัศนคติของนักศึกษานำมาต่อหญิงในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่รวมกันในหอพักด้วย

อภิญญา เป็นคนเงียบ ไม่เข้ากลุ่มเพื่อนและไม่เข้าร่วมกิจกรรมในคณะด้วย จากการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ พบว่า อภิญญามาจากครอบครัวชาวจีนที่ประกอบการค้า เธอช่วยครอบครัวค้าขาย

ในเวลาว่าง และเป็นคนเรียนดีมาโดยตลอด เธอจัดเวลาในการเรียน การทำงาน และ การพักผ่อนของเธอเองตั้งแต่อยู่ชั้นมัธยมศึกษา ชีวิตในช่วงมัธยมศึกษา เธอจะไม่ได้ออกไปเที่ยวที่ไหน หลังเลิกเรียนแล้ว เธอจะต้องรีบกลับบ้านตรงเวลา ไม่เคยเกลาไกลไปไหนเพราะ แม่จะคอยอยู่ที่บ้านถ้ากลับไม่ตรงเวลากลัวว่าแม่จะเป็นห่วง อภิญญาใช้ชีวิตศึกษาในมหาวิทยาลัยคล้ายคลึงกับเมื่อครั้งที่อยู่บ้าน การมาใช้ชีวิตในหอพักเป็นครั้งแรกที่เธอไกลห่างจากพ่อแม่ ทำให้เธอคิดถึง และรู้สึก เป็นห่วงกังวลถึงปัญหาพ่อแม่กำลังประสบอยู่

ชีวิตในหอพักของอภิญญา เธอมักจะตื่นนอนแต่เช้าตรู่เป็นประจำทุกวันเหมือนที่เคยปฏิบัติอยู่ที่บ้าน คือประมาณช่วงเวลา 04.30-05.00 น. เช้าหอน้ำ อาบน้ำแปรงฟันเป็นกิจวัตรประจำวัน ช่วงเวลาในการตื่นนอนจะขึ้นอยู่กับเวลาในการเข้านอนด้วย อภิญญากำหนดเวลานอนเอาไว้วันละประมาณ 5-6 ชั่วโมง และจะใช้เวลานอนไม่เกิน 6 ชั่วโมงต่อวัน ในช่วงก่อนการสอบ เธอจะตื่นนอนและลุกขึ้นอ่านหนังสือในช่วงเวลา 02.00 น. หรือ 03.00 น. ในช่วงระยะหนึ่งแล้วนอนพักอีกครั้ง จึงลุกขึ้นมาอาบน้ำทำกิจวัตรประจำวัน จนถึงเวลา 07.30 น. จึงแต่งตัวในชุดนักศึกษาพร้อมสวมคางคกที่เรียนออกจากหอพักไปรับประทานอาหารเข้าที่โรงอาหาร เธอมีจักรยานยนต์เป็นพาหนะขับประจำตัวด้วย บางวันเธอก็มีเพื่อนที่สนิทสนมกันมาในสมัยเรียนอยู่โรง เรียนมัธยมศึกษามาถึงรับประทานอาหารด้วยกัน บางครั้งเธอจะออกไปรับประทานอาหารเข้าก่อนแต่งตัวไปเรียนก็มี ถ้าวันไหนมีชั่วโมงว่าง เธอจะเข้าห้องสมุดเพื่อคนและยืมหนังสือเรียนมาไว้อ่านที่หอพัก ในช่วงตอนเย็นหลังเลิกเรียนเวลาประมาณ 16.00 น. อภิญญามักจะแวะซื้ออาหารที่โรงอาหาร ใส่ถุงหิ้วกลับบ้าน และนั่งรับประทานอาหารเป็น คนเดียวที่หอพัก บางครั้งจะนั่งรับประทานอาหารพร้อมกับอ่านหนังสือไปด้วย เธอให้เหตุผล ในการทำเช่นนั้นว่า เพื่อน ๆ ของเธอไม่มีใครรับประทานอาหารเย็นในช่วงเวลานี้และที่รับประทานอาหารช่วงนี้ เพราะเวลาอยู่ที่บ้าน ครอบครัวของเธอรับประทานอาหารเย็นในเวลาเดียวกัน

การใช้เวลาหลังจากเลิกเรียนแต่ละวัน เมื่อบริโภคอาหารเรียบร้อยแล้ว อภิญญามักจะอาบน้ำและสวมชุดนอนนั่งอ่านหนังสือเรียน ที่โต๊ะอ่านหนังสือของเธอในห้องพัก เธอจะนั่งอ่านเงียบ ๆ อย่างจริงจัง บางเวลาเพื่อนร่วมห้องและเพื่อน ๆ รวมกลุ่มกันพูดคุย

หยอกล้อสนทนากันเสียงดัง อภิญญาจะนั่งอ่านเงียบ ๆ มีบางครั้งก็เพื่อนร่วมห้องและเพื่อน ๆ
พูดคุยหยอกล้อเธอบ้าง เธอจึงจะหันมาพูดคุยตอบโต้มั่วอย่างสนทนากันด้วย จากนั้นก็จะกลับไป
สนใจอ่านหนังสือต่อไป โดยส่วนมากแล้ว เพื่อนร่วมห้องของเธอจะไม่พูดคุยด้วยเวลาที่
เธอนั่งอ่านหนังสือ เพราะบุคลิกและความเอาใจจริงเอาใจของเธอสั้น ๆ โดยส่วนตัวแล้ว อภิญญาไม่ชอบ
อยู่ร่วมกับคนมาก ๆ แต่ชอบความเงียบสงบ เธอได้กล่าวไว้ในสมุดมิตรสัมพันธ์ของหิวจิวว่า
"...ชอบความเงียบสงบแต่ไม่ค่อยจะเจอหรือก ให้อยู่เงียบ ๆ คนเดียวตลอดวันคงจะอยู่ได้นะ
แต่ก็ไม่เคยมีหรือก อาจเพราะชอบอย่างนั้นละมั้ง หลายคนเลยมองว่าเรียบร้อย แม้ไม่จริงแต่ แหม
นายคิดนะ..." นอกจากจะนั่งอ่านหนังสือในห้องพักแล้ว อภิญญามักจะลงไปนั่งอ่านที่ห้องพักผ่อน
โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ที่อยู่ชั้นล่างของหอพักด้วย

การพักผ่อนหย่อนใจของอภิญญา คือ การดูโทรทัศน์ที่ห้องพักผ่อนของหอพัก อภิญญาไม่ดู
ภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์ในเมือง เธอให้เหตุผลว่า เนื่องจากโรงภาพยนตร์ไม่สะอาด เต็ม
ไปด้วยกลิ่นบุหรี่ เมื่อเข้าไปดูในนั้นแล้วทำให้เสียใจและหมสึกรักเต็มไปด้วยกลิ่นบุหรี่และอากาศ
ไม่สดชื่น หลังจากดูโทรทัศน์แล้ว เธอจะกลับเข้าหอพัก ถ้าไม่เข้านอนก็นั่งอ่านหนังสือ บางครั้ง
เธอจะนำหนังสือขึ้นไปนอนอ่านบนเตียงนอนซึ่งเป็นเตียงสองชั้น เธอนอนชั้นบนและมักจะเข้านอนดึก
เป็นประจำ ก่อนเข้านอนเธอจะตั้งนาฬิกาปลุกเอาไว้ เพื่อจะได้ตื่นนอนตามเวลาที่เธอต้องการ
นอกจากการดูโทรทัศน์แล้ว เวลาว่างเธอจะไปเยี่ยมและพูดคุยกับเพื่อนสนิทของเธอซึ่งอยู่ต่าง
หอพัก ซึ่งเธอไปไม่บ่อยนัก และนาน ๆ ครั้ง เพื่อนนักศึกษาหญิงที่สนิทสนมก็จะมาพูดคุยของเธอ
อภิญญาด้วย ในการคบเพื่อน อภิญญามีความคิดเห็นว่า การมีเพื่อนสนิทที่อยู่ต่างคณะกัน ทำให้ไม่
รู้สึกเบื่อหน่าย ถ้าเพื่อนสนิทอยู่ในคณะเดียวกันจะทำให้รู้สึกเบื่อ อยู่คณะเดียวกันทำอะไรทำ
เหมือนกัน เรียนก็เรียนเหมือนกัน ไม่เห็นจะมีอะไรแตกต่างกัน ไม่เหมือนเพื่อนที่อยู่ต่างคณะ
พอเจอกันก็มักจะพูดคุยเรื่องต่าง ๆ แลกเปลี่ยนกันฟัง มั่นทนทน ไม่น่าเบื่อและ "เซ็ง" เหมือน
เพื่อนในคณะ

การออกกำลังกายของอภิญญา คือ การวิ่ง (jogging) เวลาเช้าเธอจะวิ่ง
ออกกำลังกายไปตามถนนในมหาวิทยาลัย จากหอพักไปถึงศาลเจ้าพ่อมอหินแดง แล้ววิ่งกลับหอพัก
เธอจะออกวิ่งจากหอพักคนเดียว เมื่อเธอพบกลุ่มนักศึกษาที่ออกวิ่งกันในตอนเช้า เธอก็จะเข้าไปรวม
กลุ่มกับเขาด้วย

อภิญญาพี่ชายกำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยเดียวกันทั้งสองคน และพักอยู่ในหอพัก นักศึกษาชาย เขมมีความสนิทสนมรักใคร่กับพี่ชายทั้งสองคนมาก เมื่ออยู่บ้านเธอจะเล่นสนุกสนานกับพี่ชายและน้องชาย เธอกล่าวว่า "อย่านชอบเล่นสกีบนหิมไทย มวยจีน (มีตำราไทเก๊ก) ปีนป่าโยกลบาสที่สนามทว๊น ทะเลน ๆ นักเล่นกับน้องชาย และพี่ชาย 2 คน..."

สิ่งที่อภิญญาและพี่ชายปฏิบัติกันเป็นประจำสม่ำเสมอ คือ ทว๊นสกีสปีดสกีจะต้องโทรศัพท์ทางไกลไปหาบ้านเพื่อพูดคุยกับแม่และครอบครัว มีบางครั้งทอภิญญากลับบ้านในวันหยุดสกีสปีดสกี เธอจะเดินทางไป-กลับโดยรถไฟเท่านั้น แม้จะต้องใช้เวลาานมากกว่าการโดยสารรถยนต์ก็ตาม เพราะครอบครัวของเธอเห็นว่าการเดินทางโดยรถไฟปลอดภัยกว่า เมื่อเธอเดินทางกลับมหาวิทยาลัย พี่ชายของเธอจะไปรอรับที่สถานีรถไฟขอนแก่นทุกครั้ง เนื่องจากครอบครัวของเธอเป็นชาวจีนหนักถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่ออย่างเคร่งครัด ทำให้เธอต้องปฏิบัติตามด้วยในหอพัก เธอเตียงนอนของเธอหึ่งห้อง เธอจะตัดผ้ายนต์ (ภาษาจีนเรียกว่า ฮี) เพื่อกราบไหว้บูชาและให้ความคุ้มครอง เพื่อนนักศึกษาห้องอื่นที่เข้ามาในห้อง มักจะซักถามและให้ความสนใจเสมอ อภิญญาเป็นคนที่ชอบคิดและสงสัยในความคิดความเชื่อที่ครอบครัวของเธอหนักถือและปฏิบัติกันอยู่ เธอจะซักถามหาเหตุผลและความเป็นจริงเกี่ยวกับความเชื่อบางอย่างด้วย เธอมีความคิดเห็นว่า เธอคงจะสืบทอดธรรมเนียมประเพณีที่ครอบครัวปฏิบัติกันมา แต่จะไม่เคร่งครัดหรือยุ่งยากมากเท่าที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน

เรียนอย่างไร ในมหาวิทยาลัย

การเรียนในมหาวิทยาลัย อภิญญาบอกว่าจะมีความแตกต่างกับการเรียนในชั้นมัธยมศึกษา และเธอรูสึกว่า อยู่มหาวิทยาลัยเหนื่อยและมักจะง่วงนอน เธอได้กล่าวถึงตัวเธอและบรรยากาศการเรียนไว้อย่างน่าสนใจว่า

การเรียนมหาวิทยาลัยกับเรียนชั้นมัธยมต่างกัน เพราะตอนเรียนมัธยมเรามั่งเอนทรานซ์ และในห้องเรียนว่าไปแล้วง่ายกว่า เวลาเรียนเราไม่จำเป็นต้องฟังอาจารย์สอนเราไปอ่านเองก็ได้และอ่านหลาย ๆ เล่ม อย่างคมมมกเล่ม เราอ่านให้หมด... ตอนมาเรียนเหนื่อยหามันเยอะ แล้วเวลาเรียนในห้องน ส่วนมากเพื่อนคุยกัน คุยกันแล้วขงชวนเราคุยด้วยแล้วบางทีไปเรียนก็ไปนั่งหลับ ดังนั้น พอกลับมากต้องอ่าน แต่อยูน รุสึกว่ามันเหนื่อยกว่าอยู่บ้าน มันเหมือนกับว่า คือ ตกคึกแล้วก็ง่วงนะ ไม่รุเหมือนกันเพราะอะไร อยู่

บ้านตอนเย็นมัธยม นอน 4 ชั่วโมง กึ่งงอได้ อาจจะเป็นเพราะหลับในห้องเรียนก็ได้ แต่ตอนอย่างต่ำต้อง 5 ชั่วโมง มันรู้สึกเหนื่อยแต่ไม่รุ่มนต่างกันตรงไหน หรืออยู่นอนไม่ตงเคิน อยู่นตงเคินเรียน

การเรียนในชั้นเรียนอภิถาษาบอกว่า "อยู่ในชั่วโมงเรียนจริง ๆ แล้ว เรียนไม่รู้เรื่อง เลบอาจารย์พูดอะไรมา เรากจตามเห็นใส่ บางทีจดแล้วไม่สามารถจะฟังอาจารย์พูดได้... อาจารย์พูดมา ก็พูดเหมือนเห็นใส่ แต่ว่าฟังไม่รู้เรื่อง ต้องมาอ่านเองอีกทีหนึ่ง ..." การอ่านหนังสือที่เธออ่านประจำทุกวันเน บางครั้งเธอกอ่านไม่เข้าใจ เธอกล่าวว่า "...เวลาอ่านตอนเย็นเนเหมือนกบว่า ไม่รู้เรื่อง จะมารูเรื่องตอนใกล้สอบ...เราอ่านแต่จำไม่ได้ แต่เมื่อช่วงใกล้สอบรู้สึกว่ามันจะจำได้" วิธีการเรียนของเธอ จะอ่านและโน้ตย่อเป็นบางวิชาเท่านั้น สำหรับวิชาที่เรียนของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะไม่ทำโน้ตย่อ เพราะข้อสอบออกเป็นปรนัยให้เลือกลงและวิชาที่ออกข้อสอบเป็นบรรยาย (อัตนัย) เธอกจะไม่โน้ตย่อ อ่านแล้วก็เอาความเข้าใจไปตอบ ส่วนวิชาคำนวณ เช่น ฟิสิกส์เนต้องฝึกหัดทำโจทย์

การสอนของอาจารย์ในห้องเรียน อภิถาษาความคิดเห็นและให้ขอมลว่า ในชั้นเรียนมัธยมศึกษาห้องเรียนเล็ก อาจารย์กสอนช้าและมีเนอหาวิชาเนอบกว่า แต่มหวิทยาลัยเนเนอหาวิชาเนมากขนเทาทว อาจารย์กสอนเร็ว สอนจบไปแล้วบงไม่รู้เรื่อง นอกจากนั้น ห้องเรียนกใหญ่มนกศึกษาจำนวนมาก คนตงใจเรียนกเใจความสนใจและตงใจฟังไม่ขอมลขลุเลย ส่วนคนที่ไม่สนใจกนงคยกัน บางคนกไม่เข้าเรียน อภิถาษาได้กลลวถึงการสอนของอาจารย์ว่า

อาจารย์เหมือนกบว่า ไม่สนใจว่านักเรียนจะรหรือไม่รูกสอนไป เหมือนวิชา ECON. อาจารย์สอนอาจารย์กพูดไปของอาจารย์ตาม sheet คือจากเห็นใส่ของอาจารย์ เรากจจจากเห็นใส่ของอาจารย์มนกไม่ละเอียดเทาทอาจารย์แจก sheet แล้วอาจารย์กพูดเรากไปหาอ่านเอง ขนาดคนทเขา "ซล" มา ปั้นแล้วเขาเรียนบทขจฟ้ามา เขากบอกว่าเขาเรียนเรื่องนมาแล้ว ว่าอาจารย์กฟ้าฯ สอนไม่รู้เรื่อง อาจารย์ทสอนไม่รู้เรื่องบงกว่าอก ทง ๆ ทวซ่าเดยวกัน...อขทนะ เวลาเรียนในห้องเรียนจะไม่รู้เรื่องเลยต้องมาอ่านเองเกือบทุกวิชา...เหมือนกบว่า อาจารย์จะ สอนเหมือนแค่ป็นฐานให้เรากไปอ่านเอง...

อภิฏญามข้คิดเห็นและขอมร้บว้ ว้ช้การวัดผลหรือการออกข้อสอบของอาจารย์ยังไม่สามารถจะวัดความรู้จากนักศึกษาอย่างเป็นมาตรฐาน เขอม้ข้คิดเห็นว้

เห็นอย่างวิथा [หมายถึง คณะวิทยาศาสตร์-ศว้จย] ตัดเกรดไม่ว้เขาตัดกันอย่างไร อย่างวิชา general chem. เขอม้ทแล้ว ม้นเรียนหลายคณะแล้ว ตัดเกรดรวม อย่างนี้ เราได้ A มาย้งไม่ว้เรื่องเลย ย้งงเลยตอนสอบมาจะร้องไห้เลยว้ เว้นไว้เป็นหน้า ส้งสยตกแน่ ๆ เลย ย้งไม่ว้ตกอีก วิช้านอาจารย์สอนหลายคนแบ่งเป็น เรื่อง ๆ สอบน้ บางท้ข้อสอบมันจะวัดไม่ได้ เราเรียนมาตงเบอะตงแยะ มาวัดอย้แค่บางจุด บางจุดเราว้เขาไม่ว้ถาม บางจุดคิดหน้อยเราไม่ว้เขาเอามาถามย้งแล้วคนท้ตกน้กไม่ว้เขาไม่ว้เลยมันเหมือนข้อสอบออก มันไม่ว้ครอบคลุม

ทัศนคติของนักศึกษาทั่วไป, ตัวแทนนักศึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัย

การใช้ชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย อภิฏญาม้ความคิดเห็นว้ นักศึกษาส่วนใหญ่ ย้งใช้ชีวิตนักศึกษาไม่เหมาะสมกับท้ใดม้โอกาสเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สม้กับท้ใดข้ว้ว่า ปัญหาชน้ มีการโดดเรียนบ่อย มีการเล่นปนเรียนและประพฤตินั้นไม่เหมาะสม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง อภิฏญายอมร้บว้ เขอม้ลักษณะอนรักันนิยม แต่เขอก้เห็นว้นักศึกษาชายและหญิงบางค้ประพฤตินั้นไม่เหมาะสม นอกจากนั้น นักศึกษาท้หมกจะนอนตน้สาย มีลักษณะเฉื่อยช้า ต่างจากนักศึกษาท้อยุธยากรุงเทพฯ เขอก้ล่าวว้ "...รู้สึกว้ชีวิตต้อยท้นไม่ท้ทำให้เรา active นะ ไม่ว้มีร้สชาติ..." อภิฏญาเห็นว้ นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย ควรจะตงใจเรียน อย้ท้มหาวิทยาลัยน้ นักศึกษาม้เวลามากไม่ต้องช่วยเหลือครอบครัวท้ทำงานอะไรเลย นักศึกษาน้จะเรียนไห้เต็มท้ ในด้านกิจกรรมนักศึกษา เขอเห็นว้ กิจกรรมในคณะท้นักศึกษาจัดขน้นน้ ไม่มีสำระอะไรนอกจาก "การค้และการกิน" ท้ทำให้เขอไม่ข้ชอบเข้าร่วมกิจกรรมเหล่าน้ อภิฏญาได้เข้าร่วมกิจกรรมคณะในการไปจัดเลี้ยงขนมให้กับนักเรียนในโรงเรียนคนตาบอด ท้ตงอย้ไม่ห่างไกลจากมหาวิทยาลัย เขอต้องการเห็นสภาพนักเรียนเหล่าน้ว้มีความเป็นอย้อย่างไร เมอเห็นแล้วท้ทำให้เขอรู้สึกสงสารนักเรียนในโรงเรียนน้มาก

การบริหารงานของตัวแทนนักศึกษา อภิฏญากล่าวว้ ในด้านกิจกรรมนักศึกษา จะท้กันอย้อย้เฉพาะบางกลุ่ม บางคนท้กิจกรรมจนการเรียนไม่ค้ นักศึกษาท้ไม่ท้ก้ไม่ว้เรื่อง

น เกาองงไม้โคเลย โตะกเหมือนกน นง นงไปโตะกพบลง เกาอกเอียง นงกจะไหล
เกาองเป็นเขอะเลย...

เป้าหมายการศึกษาและชีวิตในอนาคต

เป้าหมายในการศึกษาในมหาวิทยาลัยของเธอขณะนี้ คือการตั้งใจเรียน เรียนให้
ดีสุดและแข่งกับตัวเอง ไม่จำเป็นต้องได้เกียรตินิยม ครอบครัวของเธอต้องการให้ลูกทุกคน
เรียนให้จบ จากนั้นก็มีโครงการที่จะอพยพไปต่างประเทศ เนื่องจาก พ่อมีความคิดเห็นและ
เลยบอกไว้ว่า ประเทศไทยไม่มีความมั่นคง ถ้าหากประเทศไทยเกิดสงครามและมีสภาพเหมือน
ประเทศเวียดนาม ก็ควรจะไต่ลมืดมิดที่จะไปอยู่อาศัยได้ ขณะพี่สาวคนหนึ่งของเธอกำลัง
ศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกา พ่อบอกว่า ถ้าเป็นไปได้จะอพยพครอบครัวไปอยู่ที่สหรัฐอเมริกา
ทั้งหมด และเธอก็คงติดตามไปกับครอบครัวด้วย

อีกปัญหามีความวิตกกังวลกับปัญหาครอบครัวพ่อแม่เสียใจ และเธอเห็นว่าเป็นปัญหา
สำคัญ คือ มีญาติของเธอคนหนึ่งรับราชการตำรวจมักจะมาขอเงินจากพี่นางตรงละมาก ๆ เพื่อ
เอาไปใช้ช่วงเเตนในการขอลาเล่นซนเล่นตำแหน่งอยู่เสมอ เธอรู้ว่าพ่อแม่ไม่สบายใจและเป็นทุกข์
มาก และพอกจำต้องจ่ายเงินในญาติไปทุกครั้ง ทำให้เธอสงสารพ่อแม่และแม่มาก แต่ก็ไม่รู้จะ
ช่วยได้อย่างไร อีกญาติคิดว่า เมื่อลูก ๆ ทุกคนเรียนจบหมดแล้วและได้อพยพไปอยู่ต่างประเทศ
พ่อแม่และแม่ของเธอจะไม่ต้องเผชิญปัญหาอย่างอื่นอีก เธอกล่าวอย่างจริงจังว่า เธอจะตั้งใจเรียน
และเธอต้องการเรียนให้จบเร็ว ๆ ตามที่แม่ต้องการ

กรณีศึกษาที่ 2 "ขบวนการการศึกษา" ในมหาวิทยาลัยแต่เป็นนักกิจกรรมด้วยใจรัก

วาที เป็นนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 4 ในคณะมนุษยศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบัน
วาทีทำงานกิจกรรมนักศึกษาตำแหน่งหน้าทระดับสูงในองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
เมื่อครั้งที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วาทีเคยทำงานกิจกรรมและมีตำแหน่งหน้าทหน้ามา
แล้ว และเคยเป็นนักเรียนดีเด่นประจำโรงเรียนมีโอกาสได้เข้าสอบคัดเลือกในโครงการ
แห่งที่ชั้นบทย ของมหาวิทยาลัยมหิดล ทดเลือกนักเรียนดีเด่นประจำจังหวัดต่าง ๆ
เข้าศึกษาในคณะเกษตรศาสตร์ของมหาวิทยาลัย แต่เธอไม่ผ่านการคัดเลือกโดยบอกเหตุผลว่า

คงเป็นเพราะประวัติของแม่ไม่ชัดเจนว่าแม่เชื่อชาติอะไร วาทีนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
 ในคณะวิชาที่เธอไม่ชอบแต่จำเป็นต้องเรียน เพราะสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวไม่มีความมั่นคง
 และต้องการมีงานทำแน่นอนเมื่อจบการศึกษาแล้ว วาทีนเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาตั้งแต่แรกเริ่มที่
 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และทำติดต่อเรื่อยมาจนจบชั้นปีที่ 4 เธอทุ่มเทเวลาและเสียสละเพื่อ
 กิจกรรมที่เธอรับผิดชอบ จนกระทั่งมีผลกระทบทำให้เธอไม่สามารถจบการศึกษาได้ภายในเวลา
 4 ปี แต่เธอมีความพอใจที่ได้ใช้ชีวิตนักศึกษาตามต้องการนอกเหนือไปจากวิชาการความรู้ใน
 วิชาชีพ เธอเห็นวาระระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษากลายเป็น
 "บัณฑิตกระป๋อง"* และมีลักษณะที่ทำให้ "ขบระบบการศึกษา" ในมหาวิทยาลัย และหันไป
 หมกหมุ่นชีวิตมหาวิทยาลัยให้กับงานกิจกรรมนักศึกษาอย่างจริงจัง

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาครั้งแรก

การเข้าร่วมทำงานกิจกรรมนักศึกษาครั้งแรกของวาทีน เริ่มต้นจากการจัดกิจกรรม
 ตอนรับน้องใหม่ ทนศึกษาารนพจตชนเฟอตอนรับนักศึกษาใหม่ทดสอบคัดเลือกได้จากโควตาพิเศษของ
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วาทีนเป็นนักศึกษาในโควตานควย เธอมีโอกาสร่วมกิจกรรมทรนพ
 จตตอนรับทมการกินเลี้ยง รายการแสดงบนเวทีต่าง ๆ หมนเอนหาสาระทจลดความสนใจในคาน
 กิจกรรมนักศึกษาให้กับเธอได้พอสมควร สำหรับกิจกรรมภายในคณะวิชาของเธอ อีกรูปแบบหนึ่ง
 ที่เป็นระบบห้องเชียร์ มีการวาก เนื่องจากคณะของเธอส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง เมื่อมีการวาก
 ทรยาอาการทแสดงออก วาทีนจึงรู้สึกว่าเป็นลักษณะทาทงทไมขนาดมกและเห็นว่า เป็นวิธีท

-----

*บัณฑิตกระป๋อง หมายถึง ลักษณะการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยทอาจารย์จะเป็นศ
 สอนหรือให้ความรู้กับนักศึกษาเพียงฝ่ายเดียว นักศึกษาจะเป็นผู้รับเอาความรู้ทอาจารย์สอนให้
 ไมมีการซักถามหรือสอนให้นักศึกษาคิดสร้างสรค์ตลอดการการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย แล้ว
 นักศึกษาทจบออกไปเป็นบัณฑิตตามสาขาวิชาชีพต่าง ๆ การผลิตบัณฑิตในลักษณะเช่นนี้จึงเปรียบ
 เสมอการผลิตสินค้าทบรรจุสินค้าลงในกระป๋อง (ใส่ความรู้เข้าไปในตัวนักศึกษา) แล้วนำสินค้า
 สำเร็จรูปออกไปจำหน่าย ซึ่งเปรียบเทียบ นักศึกษาทจบเป็นบัณฑิตและทำงาน ในสาขาวิชาชีพ
 ของตน ก็มีความรู้เพียงแคทอาจารย์สอนให้ หรือทเรียกอยางเปรียบเทียบว่า บัณฑิตกระป๋อง

ป่าเถื่อน บังคับให้รับฟังวิชาการรับรองใหม่จากเพื่อน ๆ ในคณะอน ทนศึกษาเรียนรู้ใหม่ "แกหา"
 บังทำให้เธอเกิดความรู้สึกว้า "มันป่าเถื่อน" และเธอเกิดความรู้สึกปฏิเสธกิจกรรมใน
 คณะพยายามหาทางออกจากห้อง เขียร์ด้วยการสมัครเป็นนักกีฬาใหม่ ทำให้เธอสามารถออก
 จากห้อง เขียร์ได้ด้วยการออกไปซ้อมกีฬาเพื่อเตรียมตัวแข่งขัน

ชีวิตนักศึกษาในปีแรก วาทีมีโอกาสดังสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภานักศึกษา ชั้นปีที่ 1
 เรียกกันทั่วไปว่า "ส.ส.น้องใหม่" ซึ่งองค์การนักศึกษาจะจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นมาในระยะแรก
 ของภาคต้น เป็นประจำทุกปีการศึกษา วาทีมีโอกาสดังสมัครโดยพรหสของ เธอที่สังกัดอยู่ในพรรค
 นักศึกษาพรรคหนึ่ง เป็นคู่แข่งและสนับสนุน ผลปรากฏว่าพรรคและทีมของวาทีไม่ได้รับเลือกตั้ง
 แต่กลับได้ว่า วาทีมีโอกาสเข้าร่วมและสัมผัสกับกิจกรรมนักศึกษาอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก และ
 หลังจากนั้นเป็นต้นมา เธอจะแวะไปพูดคุยกับเพื่อน ๆ ที่ทำการพรรคอยู่เสมอ แต่เธอเห็นว่า ไม่
 มีนักศึกษารุ่นพี่จะมาพูดคุยให้แนวคิดและขอมลต่าง ๆ แก่เธอได้อย่างเพียงพอ ทำให้เธอรู้สึก
 เหงา และหันไปเขียนบทกวีแบบคำรอบ หรือที่เรียกกันว่า "กลอนเปล่า" ทิมเนื้อหาในเชิง "ถามหา
 ความหมายของชีวิต" ในช่วงนี้ เธอบอกว่า เธอมีความรู้สึกว้าชีวิตนักศึกษาของเธอแคว้งคว้างและ
 เป็นช่วงที่ เธอรู้สึกเบื่อไม่อยากเข้าห้องเรียนด้วย

ระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยทำให้เธอ "ขบถระบบการศึกษา"

การศึกษาในมหาวิทยาลัย ตามความคิดเห็นของวาที เมื่อเธอสอบเข้า
 มหาวิทยาลัยได้แล้ว เธอได้ตั้งความหวังและความคิดเห็นไว้ว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยน่าจะ
 มีอิสระทางด้านวิชาการ มีการศึกษาค้นหาหาความรู้ด้วยตนเอง แต่เมื่อมีโอกาสเข้ามาศึกษา
 เธอกลับพบว่า การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ไม่ได้เป็นอย่างที่เธอคิดวาดหวังเอาไว้
 เธอเข้าไปเรียนในห้องเรียนเหมือนนักศึกษาเป็นจำนวนมาก มองจอภาพที่ปรากฏจาก
 เครื่องฉายภาพ อาจารย์สอนกมแต่พูดโดยไม่มองหน้านักศึกษา มองอยู่แต่บนโต๊ะ อาจารย์
 บางคนยังมีการบอกนักศึกษาในชั้นว่า "...แถวน จดให้คนะตรงนขอสอบออก หัวข้อตรงนะเธอ
 ไปห้องสมุดมา ถ้าเธอไม่ท่องสมุดมา เธอทำไม่ได้นะ" วาทีเห็นว่า "การเรียนการสอนเช่น
 มันคล้าย ๆ กับเป็นการนำการสอบ" เหมือนกับว่า "ผลิตสับปะรดกระป๋อง" อาจารย์เขาก็
 เตรียมมา "อัดหม" ให้นักศึกษา การบรรยายบางครั้งก็จดท้นบ้าง ไม่ท้นบ้าง อาจารย์บาง
 คนก็มีลักษณะหาทแสดงออกคล้ายกับเป็นการแยกตัวออกจากนักศึกษา "ลอบชนเหนือจากห้อง

เลิศเชอร์" บางครั้งหลังชั่วโมงเรียน มีนักศึกษาบางคนเข้าไปถามอาจารย์ อาจารย์ก็แสดงท่าที
 เบื่อหน่าย ซึ่งคล้ายกับว่าอาจารย์ คือ ผัสสอน ไม่ใช่ครูบาอาจารย์ในคตินิยมของคนไทยสมัยก่อน
 แล้ว การสอนนี้ คือ อาชีพของเขา มีหน้าที่ "เขย่งหรือขว้าง" วิชาการให้นักศึกษารับ
 รับได้หรือไม่ได้ก็เป็นเรื่องของนักศึกษา การผลิตบัณฑิตจึงเป็นไปในลักษณะ "บัณฑิตกระป๋อง"
 เป็น "การอัด การปัม" ออกเป็นกระป๋องตยหอนนยหอนออกไป ทำให้เชอเกิดความรู้สึก
 "ขบกระบอบการศึกษา" ในมหาวิทยาลัย เริ่มคนตัดตัวออกห่างจากห้องเรียน รู้สึกว่าชีวิตนักศึกษา
 เฉวงควาง และเชอหนีไปทำงานกิจกรรมนักศึกษา

ในภาคแรกของปี 1 ถึงแม้เชอจะไม่ค่อยเข้าชั้นเรียน แต่ก็สามารถสอบผ่านไปได้
 เพราะเป็นวิชาที่เชอพื้นฐานความรู้อยู่แล้ว แต่พอภาคปลายวิชาต่าง ๆ ก็มโนเหตุละเอียดลึกซึ้ง
 ขึ้น เมื่อไม่เข้าชั้นเรียนก็ไม่มีความรู้อะไรจะเอาไปสอบ เชอจึงตัดสินใจไม่เข้าสอบทุกวิชา ดังนั้น
 ผลการศึกษาในภาคปลายนี้ วาทีนจึงได้คาดคะเนทววิชาเท่ากับ "WF"* และในช่วง
 ภาคปลายนี้ วาทีนมีโอกาสนัดคุยกับนายภสโมสรักษ์นักศึกษามหาวิทยาลัยในขณะนั้น ทำให้วาทีนได้รับ
 รุเรื่องราวเกี่ยวกับวิธีการสรรหาอธิการบดี และความตองการที่จะให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการ
 สรรหาอธิการบดีด้วย วาทีนเคยได้ยินเรื่องราวต่าง ๆ ของกิจกรรมนักศึกษาในสมัยก่อนที่เกิด
 เหตุการณ์รุนแรงทางด้านการเมือง ทำให้เชอเข้าใจว่า สังกนายภสโมสรักษ์นักศึกษาคิดพคคย
 น่าจะเป็นกิจกรรมทางด้านการเมือง ทำให้เชอมีความรู้สึกอยากเข้าไปทำและเชอยังบอกว่า
 "มันเป็นเรื่องของการลองดีมากกว่า" และเชอก็ได้เข้าไปร่วมทำงานกับกลุ่มนักศึกษาทำ
 กิจกรรมอย่างเต็มที่ ในขณะที่เชอกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1

---

*WF คือ Failure ใช้ในกรณีนักศึกษาไม่ได้ถอนวิชาภายในเวลาที่กำหนดไว้ และไม่
 ได้มาสอบในวิชาอื่น ๆ หรือมาถอนวิชาหลังจากเวลาที่กำหนดไว้ ตัวอักษรนี้คาดคะเนเท่ากับ F
 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2526: 156)

เหตุการณ์สำคัญและความประทับใจในชีวิตนักกิจกรรม

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2525 ขณะทวาทินกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ได้เกิดเหตุการณ์การเรียกร้องของนักศึกษาต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัย และเหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงขึ้น การเข้าร่วมทำงานกับกลุ่มกิจกรรมทำให้ทวาทินได้รับมอบหมายงานจาก "กลุ่มนำขององค์การนักศึกษา" ให้ทำงานด้านประชาสัมพันธ์ เชื้อรับนโยบายงานออกไปปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มนำในการเรียกร้องครั้งนี้ ในคืนวันหนึ่งทวาทินและกลุ่มเพื่อนออกไปติดแผ่นประกาศ ประชาสัมพันธ์ ทิวทางโรงอาหารของมหาวิทยาลัย ขณะที่กำลังช่วยกันติดอยู่นั้น ได้มีอาจารย์และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยได้เข้ามาจับกุมตัวนักศึกษาชายไปไว้ที่สถานตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น และแจ้งข้อกล่าวหาว่าทำผิดกฎหมาย เหตุการณ์การจับกุมนักศึกษาครั้งนี้กระทบความรู้สึกของทวาทินและอยู่ในเหตุการณ์เป็นอย่างมาก เชื้อเริ่มเสียขวัญและเริ่มเข้าใจอย่างชัดเจนว่า สิ่งทวาทินทำนั้น เกา ๆ ได้กล่าวถึงความรุนแรงในการทำงานกิจกรรมนักศึกษาไว้นั้น มันมีลักษณะอย่างไร และเหตุการณ์การจับกุมนักศึกษาครั้งนี้ทำให้องค์การนักศึกษาจัดเวทีอภิปรายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นติดต่อกันไปเป็นระยะ ทวาทินได้มีโอกาสขึ้นเวทีอภิปรายด้วย เนื่องจากทวาทินเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ "กลุ่มนำ" ต้องการให้หอดอภิปรายบนเวทีเพื่อคัดค้านความรู้สึกรวมจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยกัน ในขณะนั้นสนใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและตลอดช่วงของเหตุการณ์นี้ทวาทินก็เป็นนักพูดประจำเวทีเรื่อยมา จนกระทั่งเหตุการณ์ได้ยุติลง เหตุการณ์การเรียกร้องให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งอธิการบดี ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2525 ได้รุนแรงขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งนักศึกษาหยุดเรียนและเดินทางไปประท้วงที่หน้าทำเนียบรัฐบาลกรุงเทพฯ ทวาทินได้เดินทางไปร่วมด้วย เชื้อรับผิดชอบหน้าที่การสรุปประเมินข่าวของแต่ละวัน เพื่อนำเสนอต่อกลุ่มนักศึกษาที่รวมตัวประท้วงที่หน้าทำเนียบรัฐบาล จนกระทั่งเหตุการณ์ประท้วงยุติลง มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการพิจารณาว่าจะมีการสรรหาอธิการบดี ทวาทินได้รับเลือกเป็นตัวแทนนักศึกษาให้เข้าร่วมดำเนินงานด้วย ทวาทินได้กล่าวว่า เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญสำหรับชีวิตนักศึกษาและเชื้อเกิดความประทับใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและมีบทบาทในการเรียกร้อง เพื่อให้ได้สิทธิอันตั้งแต่นั้นมา จนกระทั่งมีการหยั่งเสียงเลือกตั้งอธิการบดี เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2526

บทบาทและหน้าที่สำคัญในองค์การนักศึกษา

ชีวิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 วาทีนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภานักศึกษาทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และได้รับความไว้วางใจจากสภานักศึกษาให้ดำรงตำแหน่งในฝ่ายที่สำคัญฝ่ายหนึ่งของสภา และเขายังได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกพรรคที่เขาสังกัดอยู่ ให้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคด้วย กิจกรรมนักศึกษาที่สำคัญในปีนั้น คือ การได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานและรับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการเคาะประตูบ้านเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โครงการนี้เป็นโครงการร่วมกันของสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตอุ้มเทือกกับกิจกรรมและบอกวาทาน "หงส์นกทองเหลือง"

ชีวิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วาทีนยังทำงานกิจกรรมนักศึกษา ในเป็นพรรคนักศึกษาที่เขาสังกัดอยู่ได้รวมกลุ่มกับพรรคนักศึกษาอีกพรรคหนึ่งที่มีความคิดคล้ายคลึงกัน เพื่อจัดตั้งกลุ่มลงสมัครเลือกตั้งเป็นตัวแทนนักศึกษาเข้าบริหารงานในองค์การนักศึกษา มีชื่อย่อว่า อ.ม.ช. (องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น) ซึ่งจะมีการเลือกตั้งภายในเดือนมกราคมของทุกปี ผลปรากฏว่ากลุ่มของเขามิได้รับการเลือกตั้ง และกลุ่มที่ได้รับเลือก คือ "กลุ่มก้าวหน้า" ซึ่งมีแนวความคิดไม่ตรงกับกลุ่มของวาทีน จึงทำให้เกิดการรวมตัวกันในหมู่นักศึกษาที่ทำงานกิจกรรมที่แนวความคิดเห็นไม่ตรงกับ "กลุ่มก้าวหน้า" วาทีน ซึ่งเป็นที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็น "ทายาททางการเมือง" ของนักศึกษารุ่นพี่ทำกิจกรรมอยู่ขณะนั้นได้เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมนักศึกษาขึ้นเพื่อนำเสนอต่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแข่งขันกับกลุ่มก้าวหน้า ซึ่งได้รับความไว้วางใจให้เข้าบริหารงานในสโมสรนักศึกษา (ส.ม.ช.) ลักษณะงานของกลุ่มวาทีนจัดขึ้นมักจะมรูปแบบตรงกันข้ามกับกลุ่มก้าวหน้าใหม่จัดขึ้น เช่น กลุ่มก้าวหน้าใหม่จัดงานรื่นเริงเต้นรำที่เรียกว่า "งานคน" กลุ่มวาทีนจะจัดงาน "น้องใหม่กับกิจกรรม" กลุ่มก้าวหน้าใหม่จัดงาน "รื่นเริงก่อนสอบ" กลุ่มวาทีนจะจัดงาน "52 ประชาธิปไตย" เป็นต้น วาทีนได้ให้ข้อคิดเห็นในการนำเสนอกิจกรรมในรูปแบบที่เขोजจัดว่า

...แม้ว่านักศึกษาจะดูเหมือนว่า เขาจะเมินเจิบกิจกรรมที่เป็นการเมืองและกิจกรรมที่มันเป็นเรื่องที่เสนอเนื้อหาหนัก ๆ แต่จริงๆ แล้วเขากังวลใจที่ ตัวแทนของเขาจะเสนออะไรที่เป็นเนื้อหามากกว่า แม้ว่าส่วนตัวเขาเองจะต้องการความรื่นเริงสนุกสนาน

การทำกิจกรรมของวาทีนดำเนินมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ เธอกำลังอยู่ชั้นปีที่ 4 ในเป็น วาทีนและกลุ่มเพื่อนได้รวมตัวกันในนาม "กลุ่มตะวัน" ได้รับเลือกตั้งจากนักศึกษาให้เข้ามาบริหาร งานในองค์การนักศึกษาทั้ง 2 ส่วน คือ ในส่วนของฝ่ายบริหารงาน คือ สโมสรนักศึกษา และใน ส่วนของฝ่ายทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงาน คือ สภานักศึกษา วาทีนเป็นคนหนึ่งที่ได้รับบทบาท และหน้าที่สำคัญในองค์การนักศึกษาด้วย เธอได้ทุ่มเทเวลาและทำงานกิจกรรมนักศึกษาทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย เธอได้รับแต่งตั้งให้เข้าเป็นกรรมการร่วมพิจารณางานในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และเป็นกรรมการกลางในสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) ด้วย ดังนั้น นอกจากการทำงานและการเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยแล้ว เธอก็ภาระหน้าที่และทำงานร่วมกับองค์การนักศึกษาสาขานอนด้วย บางครั้งก็ต้องเดินทางไปร่วม ประชุมที่กรุงเทพฯ

การหาหนทางต้องรับผิดชอบทั้งงานกิจกรรมและการเรียนของตนเอง ทำให้เธอต้อง เหน็ดเหนื่อยและบางครั้งก็เผชิญปัญหาที่เครียดมากเวลาพักผ่อนน้อย เธอบอกว่าบางครั้งเธอ ต้องทำงานอย่างเครียดไม่ได้พักผ่อนจนเธอต้องรับประทานยาแก้ปวดประสาทช่วย ติดยานคือ แวลเลียม (valium) ซึ่งเธอบอกว่า ไม่ได้ติดยาน แต่จะใช้เป็นบางเวลาเท่านั้น

ชีวิตการเรียนของนักกิจกรรม

การทำงานในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในองค์การนักศึกษา ทำให้วาทีนมีเวลาเข้าชั้น เรียนเรียนหนังสือน้อย เวลาส่วนใหญ่จึงใช้ไปกับการทำงานกิจกรรมนักศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ของ เธอทำให้ต้องใช้เวลาให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษารุ่นน้องที่มีปัญหาในการทำงานกิจกรรม กลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาในด้าน การเรียนหรือกลุ่มที่เดือดร้อนในเรื่องระเบียบการวัดผลนักศึกษาจะ ต้องยื่นคำร้องขอรับสัญลักษณ RE บางทีก็หาคณะกนในเรื่องปัญหาต่าง ๆ จนเธอบอกว่า กลายเป็น ที่ปรึกษาสำหรับเรื่อง บางครั้งเธอก็จะนั่งทำงานที่โต๊ะทำงานหอพักกิจกรรมนักศึกษาให้ เสร็จเรียบร้อย เธอกล่าวว่า ส่วนมากแล้วเธอจะทำงานกิจกรรมในแต่ละวันไปจนถึงเวลา ประมาณที่ 01.00-02.00 แล้วจึงจะกลับเข้าหอพัก บางทีก็ไม่กลับเข้าหอพักแต่จะนอนอยู่ที่ หองชมรมหรือตึกคอกองทำงานกิจกรรม ถ้าทำงานกิจกรรมเหนื่อยก็ไม่มีแรงที่จะไปเรียน บางที ไปเรียนแล้วก็ต้องรีบกลับไป เข้าร่วมประชุมไม่ได้ เรียนจนจบชั่วโมงเรียนก็มี ดังนั้น ในด้าน การเรียน เธอจึงไม่ได้เอาใจใส่อย่างเต็มที่ วาทีนต้องอาศัยกลุ่มเพื่อนซึ่ง เธอเรียนร่วมด้วย

ในขณะที่เป็นนักศึกษารุ่นน้องตอนชั้นปีที่ 3 ในขณะให้ความช่วยเหลือในการรับเอกสารการเรียน การสอนจากอาจารย์ หรือข้อเอกสารหนังสือต่าง ๆ ให้ ตลอดจนการลงลายมือชื่อเข้าชั้นเรียน แทนเธอในบางช่วงด้วย ถ้าหากวันไหนอาจารย์จะสอบเพื่อนของเธอ ก็จะนำเอกสารมาวางไว้ บนโต๊ะทำงานในห้องกิจกรรม หรือห้อง เขียนขอกรายละเอียดว่าจะสอบวันไหน เนื้อหาอะไร ตรงไหนบ้าง ว่าหนังสือเล่มไหนที่เรารับอ่านและห้อง เนื้อหาวิชาไหนในเวลาอันจำกัดก่อนไปสอบ ว่าหนังสือหลักการอ่านหนังสือของเธอ ด้วยการจดจำประเด็นและหัวข้อที่สำคัญเท่านั้น พอเข้า ห้องสอบก็ขอสอบเป็นการให้เขียนบรรยาย เธอก็จะเขียนอธิบาย "ร้าย" ไปเลย พอสอบเสร็จ ก็กลับมานอน ว่าหนังสือบอกว่า ความจำของเธอในระยะสั้นใช้ได้ แต่สำหรับวิชาที่เป็นการออกสอบ ปฏิบัติงานซึ่งมักจะขาดไม่ได้ เธอก็จะไม่ขาดเรียน ซึ่งเธอบอกว่า เธอมีความรู้วิชาการทางด้าน วิชาชีพ "ค่อนข้างอ่อน" เพราะมีโอกาสให้เวลาในการศึกษาน้อย ดังนั้น ก่อนที่จะไปฝึกปฏิบัติงาน แต่ละครั้ง เธอก็มักจะคิดว่าเนื้อหาก่อนที่จะขึ้นฝึกปฏิบัติงานและอาศัยไหวพริบส่วนตัว ทำให้การฝึก ปฏิบัติงานแต่ละครั้งสามารถเอาตัวรอดได้ ในด้านการเรียน ว่าหนังสือบอกว่า เธอไม่สามารถจบ การศึกษาได้ภายในเวลา 4 ปี ต้องเรียนต่ออีกเป็นปีที่ 5 ในปีการศึกษาหน้าด้วย

ประสบการณ์และคุณค่าจากกิจกรรมนักศึกษา

การทำงานกิจกรรมนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 4 ปีนั้น ว่าหนังสือกล่าวไว้ว่า แรงจูงใจทำให้ เธอทำงานกิจกรรมต่อเนื่องมาโดยตลอดนี้ เนื่องจากความรู้สึกที่เธอมีมานาน ตั้งแต่สมัยที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาแล้วว่า พวกนักศึกษาก็ใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย รู้สึกว่าจะ เป็นคนที่สังคมมองเขาอย่างเลอเลิศ ให้เกียรติอย่างมากมาย เมื่อว่าหนังสือเข้ามาศึกษาใน มหาวิทยาลัยจึงได้เข้าใจว่า นักศึกษานี้เป็นคนที่ดีเปรียบมากจริง ๆ ในสังคม และเห็นว่า นักศึกษาเป็นคนที่อยู่ในวัยของการเริ่มต้นในการทำงาน ชีวิตนักศึกษาอย่างน้อยก็เป็นเวลา 4 ปี ห้อยในมหาวิทยาลัย และนักศึกษาก็มีปริมาณไม่ใช่น้อยในมหาวิทยาลัยแต่กลับไม่ได้ทำอะไรให้กับ สังคมเท่าที่ควรจะเป็น เธอเห็นว่า มันค่อนข้างจะเป็นการสูญเสียไปสำหรับชีวิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัย ถ้าหากจะเป็นการมาเล่าเรียนทางด้านวิชาการอย่างเดียว ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ เธอทำงานกิจกรรมนักศึกษาติดต่อกันเรื่อยมา เพราะกิจกรรมนักศึกษามักจะทำให้เป็นประโยชน์ ต่อสังคมไปบ้าง แม้ว่าจะไม่ได้ช่วยอย่างเห็นผลทันตา แต่นักศึกษาที่ทำกิจกรรมเหล่านี้จะเป็น ผู้จบการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสังคมอีกต่อไป ว่าหนังสือเห็นว่า นักศึกษาควรจะได้รับ การ

หล่อหลอมหรือฝึกฝนในเรื่องจิตสำนึก จิตใจหรือเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการทำงานหรือการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นให้ดีเสียก่อน ว่าทันต่อการศึกษาสั่งเหล่านี้นอกกับตัวเอง และหวังไปถึงคนอื่น ๆ ด้วย เลยทำให้เธอทำกิจกรรมนักศึกษาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ในการทำงานกิจกรรมนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 4 ปี นอกจากความคิดเห็นว่า นักศึกษาคควรใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมแล้วนั้น ว่าทันได้กล่าวถึงเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง ทำให้เธอทำงานกิจกรรมนักศึกษาอย่างเอาใจจริง คือ ชีวิตครอบครัวของเธอเอง เธอกล่าวว่า

...สภาพครอบครัว มีบ้านทสมขรณ ประมาณ 7 ปีเท่านั้น จากนั้นพ่อกับแม่แยกกัน แยกทางกันไปเมื่ออายุ 7 ขวบเท่านั้น หนเรากเป็นคนที่โตด้วยเรากต้องพึ่งตัวเองตัดสินใจด้วยตัวเอง ก็เลยมีลักษณะอาจจะเป็พรอยดวงใจแะ ก็เลยสร้างความเป็นใจตัวเอง เพราะฉะนั้นในตลอดชีวิตที่ผ่านมา มักจะเป็นคนมาโดยตลอดแล้วพอในช่วงมัธยมก็มีความรู้สึก คือ ต้องการที่จะช่วยตัวเองให้โตมากที่สุด พึ่งแม่ให้น้อยที่สุด คล้าย ๆ กับเป็นการพึ่งใจว่า คงจะเป็นเพราะแม่ทำให้พอไม่ได้อยู่กับเรา...คิดว่าคนมาทำกิจกรรมหลายคนเป็นคนทบกพร่องในเรื่องชีวิตครอบครัวของตัวเองมาก่อน จากที่เคยบ่นองบางหรืออะไรบ้างน รู้สึกว่าหลายคนทีเดียว แต่อาจจะไม่ทั้งหมด อาจจะเป็นคนส่วนน้อยก็ได้อาจมีปัญหาลักษณะอย่างนั้น...

ประสบการณ์ที่เธอได้รับจากการทำงานกิจกรรมตลอดที่ห้ามา 4 ปี เธอมักจะพบเกี่ยวกับความไม่เข้าใจของบทบาทร่วมกันของขบวนการนักศึกษาทั้งหมดว่า มันควรจะเป็นอย่างไร แม้แต่ องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นเองก็มปัญหาในการทำงานกิจกรรม ว่าทันได้กล่าวถึงปัญหาการทำงานกิจกรรมจากประสบการณ์ของเธอไว้ ดังนี้

1. องค์การนักศึกษาที่ทำงานกิจกรรมในแต่ละส่วน ไม่สามารถจะร่วมมือกันทำงานได้ สนิมสรกลาง (สนช.) สนิมสรณะ ชมรม พรรค ต่างส่วนต่างก็ทำงานโดยไม่มีการร่วมมือหรือประสานงานกัน ต่างก็มีการชิงดีชิงเด่นกันเองแล้วจะมีผลร่วมกันได้อย่างไร
2. นักศึกษาที่เข้ามาทำงานกิจกรรม หลายคนเห็นกิจกรรมนักศึกษา เป็นเพียงบันไดสำหรับไปสู่ตำแหน่งหน้าที่ในอนาคต เนื่องจากในปัจจุบัน การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานได้มีการพิจารณาถึงประสบการณ์ในการทำกิจกรรมนักศึกษาด้วย หง ๆ ที่เมื่อก่อนนั้น มักจะมีความคิดที่ไม่ต้องการรับนักศึกษาประเภทนี้เข้าไว้ในหน่วยงาน

3. นักศึกษาใหม่ที่เขาทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจและบริสุทธิ์ใจ เมื่อได้พบเห็นการทำงานกิจกรรมของนักศึกษาบางคน บางกลุ่ม หน้าเอาอิทธิพลและศรัทธาจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก ทำให้หมดศรัทธาและกำลังใจในการทำกิจกรรมในที่สุดเลิกทำกิจกรรม

4. มหาวิทยาลัยขอนแก่นในปัจจุบันมีเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องมากโดยเฉพาะการสรรหาหรือการได้มาซึ่งอธิการบดีโดยการเลือกตั้ง ทำให้มีศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยบางคน เข้ามามบทนาทศกศย ชั้นนำนักศึกษารุ่นน้องเกี่ยวกับอาจารย์คนนั้น คนนั้นมีความค้อย่างนั้นอย่างนี้ ทำให้นักศึกษาทำกิจกรรมรังเกียจพฤติกรรมเช่น วาทีนได้กล่าวในตอนหนึ่งว่า

...นักศึกษาบางคนที่เคยมบทนาทศกศยมน พอลงออกไปแล้วไม่ได้ไปไหนไกล จะอยู่หน้าทำงานแถว ๆ นั้น คอยเป็นลูกมือลูกต้นของผู้บริหารของอาจารย์ ของพวกหมนค้อยควตัวำแหน่ง คอยร่วมมือกับนักศึกษารุ่นน้องและใช้น้อง เป็นเครื่องมือ นั้นแหละคือ ความสลับปรกทำให้ นักศึกษาที่จะตั้งใจทำงานกิจกรรมไม่ได้จะทำต่อไป...

มหาวิทยาลัยเข้ามาเกี่ยวข้องกับนักศึกษามากเกินไป และใช้นักศึกษาเป็นเครื่องมือ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว จะเห็นได้อย่างชัดเจน ในการเลือกตั้ง อ.ม.ข. ทหานมาเมื่อเร็ว ๆ นี้ [มกราคม พ.ศ.2529] นักศึกษาหลายกลุ่มได้รับเงินจากอาจารย์ และมีการหาเสียงสนับสนุนให้อาจารย์บางคนด้วย และเริ่มมีการ "หากิน" กันภายในมหาวิทยาลัย มีการ "เตยม" กันเอาไว ถ้าได้เป็นนายกสโมสรมักศึกษา ผู้บริหารก็จะมา "เตยม" กันเอาไวเลยว่พอนักศึกษาจบแล้วจะหางานทำให้ และบอกไม่ต้องห่วงในเรื่องตักงานอย่างนั้นเป็นต้น

กิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในปัจจุบันนี้ วาทีนมีความคิดเห็นว่า "...สัมพันธ์กิจกรรมนักศึกษานี้ไปกันใหญ่แล้วคัก ๆ คน ๆ บางที่จะคอยมลกกับอาจารย์บนตองคบกนหวานอาหารในเมือง หรือว่า 3 หมมเป็นตนาไป เจอกนทนเฟลตอะไร ทหานนบนานอะไรอย่างนั้น..." การทำกิจกรรมนักศึกษาทำให้วาทีนได้รับประโยชน์หลายอย่าง เจอบอกว่า ประโยชน์ที่ได้รับคือ ทำให้เป็นทยอมรับของค่อน และเมื่อจบการศึกษาไปแล้วได้ออกไปทำงานจะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลที่ทำงานร่วมกันได้ และทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับกาจัดองค์กร และรู้จักนำเอาทรัพยากรบุคคลไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

เป้าหมายชีวิตนักศึกษาและในอนาคต

ในช่วงเวลาของการเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษาหน้า วาทนบอกว่า เธอจะยังคงทำกิจกรรมนักศึกษาต่อไปเหมือนเดิม แต่จะเป็นการทำงานในลักษณะด้านข้อมูล เธอบอกว่าการทำงานกิจกรรมนักศึกษานี้ เป็นสิ่งที่ต้องถ่ายทอดให้แก่ศึกษารุ่นน้อง ในการประชุมสัมมนาหรือที่เธอสังกัด เธอได้รับเลือกจากพรรคให้เป็นฝ่ายข้อมูล และถ้าเธอมีโอกาสก็จะเวียนถ่ายทอดไปตามชมรมต่าง ๆ ด้วย วาทนมีความคิดเห็นในการสร้าง "ทายาททางการเมือง" ว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องสร้างทายาททางการเมือง เพื่อสืบทอดการทำงานกิจกรรม แม้ว่าจะมีนักศึกษาบางคนไม่เห็นด้วยที่จะต้องสร้างแต่เธอเห็นว่า มันจำเป็นที่จะต้องมองหาทายาทเอาไว้ เนื่องจากงานกิจกรรมนักศึกษาในปัจจุบันนี้ ไม่ใช่การทำงานร่วมกับนักศึกษาโดยเฉพาะเท่านั้น แต่มันต้องเกี่ยวข้องกับผู้บริหารและผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยและเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยด้วย เพราะฉะนั้น การทำงานแต่ละอย่างมันจะต้องถ่ายทอดกัน แต่จะขึ้นากันเสียทีเดียวก็ไม่ถูกต้อง การกำหนด "ทายาท" ของวาทนที่จะรับช่วงแนวคิดและการปฏิบัติงานกิจกรรมต่อจากเธอ เธอได้พิจารณาไว้หลายคนไม่ว่าจากคอบุคคลคนหนึ่ง โดยเฉพาะ เพื่อจะให้เขาสะสมประสบการณ์ในการทำงานต่อไปวิธีการสร้าง "ทายาท" ของเธอจะทำพร้อมกันหลายวิธี เช่น การตรวจสอบความสนใจและพื้นฐานความคิดเห็น แล้ว ประสานกันให้ฟังแล้วให้เขาพูดคุยแสดงความคิดเห็น ให้ทดลองและเรียนรู้งานด้วยการทำงานร่วมกันและมอบหมายให้ทำ และให้มีการตัดสินใจร่วมกันด้วย บางครั้งถ้ามีโอกาสก็จะให้เขาร่วมการประชุมที่สำคัญ ๆ ด้วย เพื่อจะได้ฝึกฝนและเรียนรู้ในการทำงาน เป็นต้น

เป้าหมายชีวิตในอนาคตหลังจากจบการศึกษาแล้ว เธอกล่าวว่า หลังจากจบการศึกษาแล้ว เธอจะประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมาในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น อาจจะเป็นเวลา 5-6 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เธอคิดว่า น้องของเธอคงจะเรียนจบกันหมดแล้ว และเธอคงหมดภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ เนื่องจากเธอเป็นลูกคนโตในครอบครัวพ่อแม่และแม่แยกกันอยู่ตั้งแต่เธออายุ 7 ขวบจนบัดนี้ ทำให้เธอต้องรับผิดชอบครอบครัว หลังจากนั้น ถ้ามีโอกาสเธอก็ต้องการทำงานตามหัวใจของเธอเองชอบ คืองานทางด้านสื่อสารมวลชน สิ่งที่เธอปรารถนาอีกประการหนึ่งคือ ต้องการทะนุถนอมรักษาความเป็นสมาชิกในระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ได้รับจากกิจกรรมนักศึกษานี้เอาไว้ให้นานที่สุด และต้องการเผยแพร่ให้กับคนอื่น รอบข้างด้วย แต่เธอก็ไม่รู้ว่า จะทำได้แค่ไหน

ภรรยา 3 อยู่ในท่ามกลางกลุ่มเพื่อนทอมสุรา สับหริ และเที่ยวหญิงแต่ไม่ทำตามเพื่อน

ปรีดีเป็นนักศึกษาชายชั้นปีที่ 4 กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิชาที่นักศึกษาชายเป็นจำนวนมาก เขาเป็นนักศึกษาที่มุกตลกเรียบร้อย สภาพ ปัจจุบันปรีดีพักอยู่ในหอพักนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีจักรยาน "เสือหมอบ" เป็นพาหนะส่วนตัวที่ใช้ขับขีไปเรียนและที่ต่าง ๆ ภายในบริเวณมหาวิทยาลัย ครอบครัวของปรีดีเป็นชาวจีนประกอบอาชีพค้าขายวัสดุก่อสร้างทำให้เขาเกิดความรู้สึกผูกพันระหว่างลักษณะการประกอบอาชีพของครอบครัวกับสาขาวิชาที่เขาเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ปรีดีสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในโควตาพิเศษของมหาวิทยาลัยและสอบได้ในคณะวิชาที่เขาชอบ ปรีดีต้องการเรียนวิชาการในด้านนี้ให้สูงขึ้น ความมุ่งหวังในอนาคตคือการศึกษาคือในต่างประเทศ ปรีดีให้ความเคารพ เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนอบรมของพ่อแม่เสมอ ขณะศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยนั้น เพื่อน ๆ ในคณะวิชาของเขาส่วนใหญ่ต่างกตมเหลา สับหริและเที่ยวหญิงกัน แต่เขาไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น เขาพยายามตั้งใจเรียนและใช้เวลาศึกษาหาความรู้ด้านอื่นเพิ่มเติมขณะใช้ชีวิตนักศึกษา เพื่ออนาคตและความมุ่งหวังสำหรับการไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ

ชีวิตมหาวิทยาลัย ต้องเผชิญ "งานเลี้ยง-งานเหลา"

ชีวิตนักศึกษาของปรีดีในช่วงแรกมาถึงมหาวิทยาลัย ปรีดีมีความรู้สึกประทับใจที่นักศึกษารุ่นพี่พาไปไหว้เจ้าพ่อมอดคนแดง บรรยากาศช่วงนั้นรู้สึกประทับใจมากและรู้สึกว่ารันทงได้ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี แต่ความรู้สึกในขณะนั้นเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า อยู่ไปนาน ๆ แล้วชินกับสภาพมหาวิทยาลัยแล้ว เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษาใหม่ นักศึกษารุ่นพี่คณะของเขามารจงานเลี้ยงต้อนรับในลักษณะเป็นงานเต้นรำ และมีการดื่มสุรากับด้วย ปรีดีได้กล่าวถึงงานเลี้ยงครั้งนั้นว่า

...ลักษณะงานเลี้ยงก็เป็นงานคน อะไรทำนองนั้นและกิน มีเหลาเลี้ยง เหลานรู้สึกจะเป็นธรรมเนียมเลย รู้สึกอย่างนั้น ถ้าไม่มีเหลาบรรยากาศก็จืด ๆ ไป ความคิดของเขานะและความรู้สึกหวั ๆ ไป ผมไม่เคยกินเหลามาาก่อนและถึงตอนนั้นก็ยังไม่กิน ตอนนั้นก็นั่ง ๆ หน้อย ๆ เขาให้กินก็กินเป็นธรรมเนียม ... แท้เหลาด้วย เวลากินแล้วก็เห็นว่าหน้าแดงเห็นชัดและกินไม่ได้มากหรอก ไม่อยากกิน ผมไม่สับหริด้วย...

เมื่อศึกษาในคณะและอยู่ไปนาน ๆ แล้วพบว่า งานเลี้ยงทุกครั้งจะต้องมีเหล่า
 เลียงและจะเป็นเครื่องคมทกถือเป็นธรรมเนียมเลย ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ปรกติจะไม่ดื่มเหล้าและ
 มักจะหลีกเลี่ยง งานเลี้ยงที่ปรกติเห็นว่าสนุกที่สุด คืองานเลี้ยงที่นักศึกษาารุณชั้นปีที่ 2 ในคณะจัด
 เลียงต้อนรับนักศึกษาที่เป็นน้องใหม่ หรือที่เรียกกันว่า "more day" เพราะบรรยากาศในงานจะ
 เป็นกันเองมากที่สุด และนักศึกษารุณชั้นปีที่ 2 จะเป็นนักศึกษารุณที่สนิทสนมกับนักศึกษาใหม่มากที่สุดด้วย

ในช่วงเวลาที่เป็นักศึกษาชั้นปีที่ 2 นี้ ปรกติมีความรู้สึกว่า ตัวเองเป็นศิษย์
 เพราะได้เป็นนักศึกษารุณแล้ว ต้องทำหน้าที่ดูแลเอาใจใส่รุ่นน้องนักศึกษาที่เข้ามาใหม่ กิจกรรม
 ช่วงนี้เป็กิจกรรมรับน้องมงานเลี้ยงหรือ "งานเหล้า" และการพาน้องรหัสออกไปเลี้ยงนอก
 สถานหรือนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งปรกติเองก็ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมบางอย่างที่เพื่อนในคณะจัดขึ้น
 เขากล่าวว่า

...ปี 2 นี้ เหตุการณ์ที่สำคัญไม่พ้นพวกงานรับน้อง เป็น 'more' ขึ้นมา รู้สึกตัวเองว่า
 เป็นศิษย์... แต่ก็ยังมบางอย่างที่ไม่เห็นด้วยกับเขา เช่นงานเลี้ยงอะไรพวกนี้ มัน
 เหมือนงานเหล้า ในงานเลี้ยงจะต้องมีเหล้า ต้องมีการพาน้องไปเลี้ยงนอกสถานที่ บาง
 อย่างมันใหม่เพื่อกันกว่านักศึกษาจะทำ เงินที่ได้จากพ่อแม่เอาไปใช้ในทางที่ใช่แบบหลายๆ
 อะไรอย่างนั้น...

การเลี้ยงรับน้องรหัสของปรกติในขณะที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เขาจะรวมกันกับกลุ่ม
 เพื่อนที่มลักษณะนิสัยคล้ายกัน เขากลุ่มกันและพาน้องรหัสไปเลี้ยงรวมกันที่ร้านอาหารในเมือง
 เสรีแล้วกลับมหาวิทยาลัย ไม่ได้พาน้องไปเที่ยวผับหรือ ค้าอาหารครึ่งวันหรือช่วยกันจ่ายเฉลยคน
 ละสามร้อยกว่าบาท นอกจากกิจกรรมงานเลี้ยงรับน้องแล้ว ปรกติได้มีโอกาสไปช่วยเพื่อน ๆ
 ในคณะทำชมัเตรียมไวสำหรับใ้ใหม่ตลอด เนื่องจากเมื่อครั้งที่อยู่ปี 1 ปรกติเป็นใช้ไม่สบาย
 เลยไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตลอดชมักลางของมหาวิทยาลัยหรือชั้นปีที่ 2 ปรกติมีโอกาสช่วยทำชมั
 ชมัทำขนั้น รุ่นเองยังไม่กลาลอด ในชมันั้นมทั้งมดแดงและหลมน้ำแช่น้ำแข็ง เขาเห็นว่าการทำ
 เช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม

การพาน้องใหม่เที่ยวผับ ในคณะของปรกติส่วนมากจะเป็นนักศึกษาชาย
 และเพื่อน ๆ เกือบทุกคนต่างก็เที่ยวผับ การเลี้ยงต้อนรับน้องรหัสที่มรุ่นพาน้องใหม่
 ไปเที่ยวผับบริการด้วย ปรกติได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

... เป็นส่วนใหญ่ของคณะที่จะหานองไปเลี้ยงและไปเที่ยวหญิง ความคิดเห็นในเรื่องพหารุนนองไปเที่ยวหญิง คิดว่าบางทีมันยังไม่สมควรมันมีหลาย ๆ อย่างที่จะมีผลกระทบต่อเรา มากอีกเยอะเลย บางครั้งก็เป็นโรคหญิงขึ้นมาจนกล้าบึก ผลกระทบตามมามันเยอะ และอีกอย่างพ่อแม่ของพวกผมก็ห้ามเอาไว้ด้วย ถ้ามองไม่ไกลสักหน่อยจะอะไรอย่างนั้น...

การเที่ยวหญิงนี้ปรากฏบอกว่า เพื่อน ๆ ของเขาเกือบทุกคนเที่ยวหญิงกัน แต่ตัวเขาไม่เคยไปเที่ยวเพราะเขาเห็นว่า ยังไม่สมควรที่จะทำและพ่อแม่ของเขา ก็ห้ามเอาไว้

ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า ไม่เที่ยวหญิง แล้วหาทางออกอย่างไร

ปรากฏว่ามีบุคคลลักษณะสภาพ เรียบร้อย มีอาชีพไม่ตรี เขาเป็นนักศึกษาที่สามารถพูดคุยและเข้ากับเพื่อน ๆ ในคณะของเขาได้ทุกคน แม้ว่าเขาจะไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้าและเที่ยวหญิง เพื่อน ๆ ของเขาก็เข้าใจในตัวเขา ถ้าหากในกลุ่มเพื่อนของเขาทำสิ่งเหล่านั้นและมีเขาอยู่ด้วย เขามักจะหาโอกาสเลี่ยงออกไปจากกลุ่ม ถ้าหากเลี่ยงไม่ได้จริง ๆ เขาก็จะวางตัวเฉยและปฏิบัติตามบาง เช่น การดื่มเหล้าเที่ยวแนวเหล้าดื่มกันในโต๊ะ เขาก็จะจับเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ปรากฏกล่าวไว้ว่า แม้การกระทำบางอย่างที่เพื่อนทำนั้น เขาจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ตาม เขาก็ไม่ได้พูดคัดค้านหรือไปขัดขวางอะไร ปรากฏว่าไม่มีปัญหาในด้านารคบเพื่อน เขาสามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ทุกคน เมื่อมีเวลาว่าง เขาจะใช้เวลาในการพักผ่อนด้วยการดูโทรทัศน์อยู่ในห้องพัก อ่านหนังสือวารสารการบันเทิงต่าง ๆ บางครั้งก็ออกไปภาพยนตร์ในเมือง หรือไปพูดคุยกับเพื่อนที่สนิทสนมกัน ปรากฏได้กล่าวถึงการศึกษาเที่ยวหญิงบริการว่า เขาไม่เคยไปเที่ยวเหมือนที่เพื่อน ๆ มักจะทำกัน เขาไม่ได้คิดและหมกมุ่นในเรื่องนี้ เขาจะให้ความสนใจในการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเป็นประจำ

วิธีเรียนในมหาวิทยาลัยคือ การเอาใจใส่

ชีวิตนักศึกษาในช่วงปี 1 ปรากฏว่าประสบปัญหาในด้านารเรียนมากที่สุดเพราะ เมื่อเข้ามามหาวิทยาลัยระยะแรก นักศึกษารุ่นที่ได้พูดคุยว่า วิชาต่าง ๆ มันยากและมีนักศึกษาจำนวนมากสอบตกและได้เกรด F ในบางวิชา ทำให้ปรากฏรู้สึกกลัวและกังวลมาก ทำให้เขาต้องเอาใจใส่ในด้านารเรียนมากยิ่งขึ้น เขาได้กล่าวไว้ว่า

ตอนเข้ามาปี 1 ปัญหาที่เจอก็เป็นเรื่องการเรียน ตั้งแต่แรกเข้ามาเลยจะเจอหนังสือ
 เขาขี้เลย ว่าวิชามันยากอะไรทำนองนั้น ฟิสิกส์ 1 บัง F ตงกคน ๆ ขี้เลยเข้ามาปีแรก
 ก็กลัว ตอนอ่านหนังสือก็ใจไม่ค่อยอยู่กับตัว กลัวแต่ F กลัวเรื่องเกรดก็อย่างตอนปี 1 มัน
 ตงใจมาก บางทีมันเต้เข้าลึกซึ้งมาอ่านหนังสืออย่างนั้น มันก็อาจจะไม่ได้เต็ม...

ปริศญาได้กล่าวถึงการเรียนของเขาว่า เรียนปีที่ 1 นั้นเกรดไม่ได้เลย และในปี
 ต่อ ๆ มาจึงสามารถปรับตัวได้ เขาได้ให้เหตุผลที่เขาตงใจอ่านหนังสือ แต่ผลการเรียนก็ไม่ได้เท่า
 ที่ควรซึ่งเขาได้กล่าวว่า

...ตอนเข้ามาแรก ๆ ได้ 2.7...ตอนปี 1 ที่เกรดไม่ได้คงเป็นเรื่อง วางโปรแกรม
 การอ่านหนังสือไว้ไม่ดี ตอนปี 1 มันเยอะมาก สมมติจะอ่านหนังสืออย่างนั้น เวลาว่างนอนก็
 พยายามอ่าน มันอ่านจบจริงแต่ไม่เข้าหัวเลย และแนวข้อสอบก็ไม่วู้อ มาตอนปีหลัง ๆ
 มัน ก็ปรับตัวเองได้ ุ้แนวข้อสอบว่าอาจารย์ออกข้อสอบยังไง อย่างปี 1 อ่านบางที่อ่าน
 หมดไม่ได้ อ่านเฉพาะที่อาจารย์เน้นเลย

การเรียนในชั้นปีที่ 3 และ 4 น้อยในเกณฑ์ที่ปริศญาพอใจ เกรดเฉลี่ยตงแต่ภาค
 ปลายชั้นปีที่ 2 เป็นต้นมาจะได้ประมาณสามกว่า ปริศญาได้ว่า การเรียนของเขาดีขึ้นเนื่องจาก
 ในชั้นปีที่ 2 เป็นต้นมา เขาจะเรียนวิชาในคณะ ในชั้นเรียนเขาจะเรียนอย่างตงใจ ถ้ามีอะไร
 สงสัยในขณะอาจารย์สอน เขาจะหยุดซักถามจากเพื่อนที่นั่งอยู่ข้างเคียง บางทีถ้าไม่สามารถ
 ทำความเข้าใจก็ไปค้นคว้าหาคำตอบเอง หรือไปถามอาจารย์หลังจากหมดชั่วโมง เรียนแล้ว
 หรือถ้าอาจารย์เปิดโอกาสให้เวลาซักถามก็จะถามอาจารย์ในชั่วโมงเรียน

การเรียนในช่วงหลังและในชั้นสูง ๆ นั้น ปริศญาเห็นว่า ไม่เหมือนตอนที่เรียนอยู่ชั้นปี
 1 เพราะปี 1 การเรียนจะเรียนเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานต่าง ๆ ทดณะวิทยาศาสตร์ การเรียนจะต้อง
 อาศัยการทำแบบฝึกหัดมาก ๆ จึงจะทำคะแนนได้ดี แต่ในชั้นที่สูงขึ้น จะเรียนวิชาในคณะ แบบฝึกหัด
 ไม่ค่อยมาก ต้องทำความเข้าใจและอาศัยความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มากกว่า
 การเรียนในชั้นปีที่ 3 และ 4 น่ายกว่าปีแรก และวิธีการเรียนก็แตกต่างกันด้วย คือ เขาจะไม่สนใจ
 ใจอ่านหนังสือ เมื่อว่างก็จะนอนและนอนพักก่อนให้เต็มทงนหายใจจะลุกอ่านหนังสือ แต่ก็
 กำหนดเวลานอนเอาไว้ประมาณวันละ 7 ชั่วโมง จะเข้านอนในช่วงเวลาประมาณ 24.00 น. ถึง
 01.00 น. ปริศญาไม่ได้อ่านหนังสือตลอดเวลา บางทีเขาก็ทำกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย เช่น ไปคุยกับ
 เพื่อน อ่านหนังสือบันเทิง เป็นต้น ในการอ่านหนังสือเรียนนั้นเขามีความรู้สึกว่า ต้องใช้เวลาใน

การทำ ความเข้าใจกับบทเรียน เขาได้กล่าวถึงความรู้สึกไวว่า "...บางทีฟังในห้อง lecture ก็ไม่ค่อยเข้าใจ เบลอ ๆ เวลากลับไปใช้เวลากับมันพอสมควรจึงจะเข้าใจ...จริง ๆ แล้วผมมีความรู้สึกว่า หัวสมองค่อนข้างช้า ทำอะไรเข้าใจยากกว่าจะเข้าใจกันาน..."

การเรียนในมหาวิทยาลัย ปฏิญญาคิดว่าตัวเขาเองและนักศึกษาคนอื่นจะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ ด้วยการเอาใจใส่ต่อการเรียน กิจกรรมหลักสำหรับนักศึกษาใหม่ เช่น กีฬา และห้องเชียร์นี้ เขาคิดว่าผลต่อการเรียนน้อย การที่นักศึกษาสอบตกหรือตกออกกลางคัน (retire) นั้นจะมีผลมาจากไม่สนใจและไม่ตั้งใจเรียนมากกว่า และการที่เขาไม่ตั้งใจเรียนก็มีหลายสาเหตุ สาเหตุหนึ่งคือ การเที่ยวเตร่กับเพื่อนโดยไม่ชอบเซตจำกัด อ่านหนังสือน้อยและไม่รู้จักแบ่งเวลา

ปฏิญญามองว่าการเรียน คือ การตั้งใจเรียนในห้องเรียน กลับถึงหอพักก็ใช้เวลาอ่านหนังสือเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เมื่ออ่านหนังสือเขาจะจับบทย่อส่วนที่สำคัญไว้แล้วท่องจำ เขาจะทำเช่นนี้เกือบทุกวิชา และหาข้อสอบเก่ามาอ่านและทำ เพื่อจะได้รู้แนวข้อสอบ ปฏิญญาได้กล่าวถึงวิธีการเรียนของเขาไว้ดังนี้

...ในการอ่านหนังสือ ส่วนมาก ถ้าวิชาคำนวณก็จะโน้ตสูตรสำคัญ บางทีหนังสือมันหลายหน้าก็เปิดดู ๆ เราก็นัดหัวข้อออกมา มันจะได้ดูให้เห็นความสำคัญให้ชัดเจน ถ้าเป็นวิชาท่องท่องก็โน้ตเฉพาะส่วนที่สำคัญแล้วท่องเอา เกือบทุกวิชาทำอย่างนี้ ส่วนมากจะมาอ่านตอนกลาง ๆ เทอม ตอนใกล้สอบ...ส่วนมากถ้าไม่มีเวลาก็อ่านรอบเดียว ส่วนมากมันเป็นวิชาคำนวณ บางทีอ่านรอบเดียวก็พอ ต่อไปก็เป็นการเสริมทักษะ ต้องทำแบบฝึกหัดหรือคูปองแบบฝึกหัดมันไม่ได้ทำสม่ำเสมอ ตอนหลัง ๆ นี้ หาข้อสอบเก่ามาทำ ข้อสอบเก่าของอาจารย์คนเดียวกัน ถ้าหาการทำได้ก็รู้แนวข้อสอบ ปรากฏว่าข้อสอบออกมามักคล้ายกันนะ เพราะบางที เรียนเนื้อหาเป็นเล่ม ๆ เราไม่สามารถที่จะจำได้ทั้งหมด เราก็ดูข้อสอบเก่าดูว่าอาจารย์เน้นตรงไหนเราก็มองเฉพาะเนื้อหาส่วนนั้น ก็ออกมาคล้ายกันข้อสอบเคยเจอข้อเดิมเหมือนกัน อาจารย์ใช้ข้อสอบเก่ามาออก การเรียนก็เป็นอย่างนี้ คิดว่าที่เรียนได้ก็นึกคิดว่าตัวเองใส่ใจในการเรียน

ปัญหาในด้านการเรียน ปฏิญญากล่าวว่า มีเป็นบางวิชาที่อาจารย์สอนไม่ดี แต่เขาก็ต้องมาอ่านและทำความเข้าใจในเนื้อหา และจะต้องช่วยตัวเองอย่างมากในการอ่านและค้นคว้า บางทีการค้นคว้าและทำความเข้าใจไม่ทันเพราะต้องเรียนหลายวิชา และเขาขอมริบว่าบางครั้ง

ตัวเขาเองก็เคยจ้ดงั้น เมื่ออ่านไม่เข้าใจและค้นคว้าไม่ทัน เขาก็ใช้วิธีท่องจำไปสอบ
 ปรกติมักจะอ่านหนังสือของสมัค เพราะทำให้อ่านติดต่อกันได้นาน ทำให้ไม่เบื่อ ถ้าเบื่อกลุ่
 เดินหรือไปคุยกับเพื่อนได้ ถ้าอ่านอยู่ห้องหวั่ อ่านได้ระยะหนึ่งก็เบื่อและหยุดอ่าน บางทีถึงวงนอน

อาจารย์มหาวิทยาลัยที่เขาพบ

การเรียนในมหาวิทยาลัย ปรกติกล่าวว่่า บางวิชาอาจารย์ยกสอนดี และมีบางวิชา
 อาจารย์ยกสอนไม่ดี เขาได้กล่าวถึงลักษณะอาจารย์ยกสอนไม่ดีไว้ดังนี้

อาจารย์ไม่ติดตามผล สอนแล้วไม่ติดตามว่า นักศึกษาจะเข้าใจหรือเปล่า พดกทง ๆ ไป
 เรือย อาจารย์ไม่ใช้เวลาเตรียมการสอน บางทกมาเปิดสอนในห้อง บางวิชาก็ไล่ตาม
 หนังสือ ทนหนังสือกเขียนไม่ค่อยจะค้ด พอไปอ่านเองก็ไม่ค่อยจะรูเรื่อง และเนอหาบางตอน
 ต้องให้อาจารย์อธิบายบางท้ออาจารย์ยกขามาไป แบบฝึกหัดกไม่มีให้ทำ เวลาออกข้อสอบออก
 ยาก... อาจารย์บางท้อนแกเหมือนกบว้าโหด พดตามภาษาเราคือ อาจารย์โหด เวลา
 เรียนไม่ค่อยมีใครจะกล่าถามอาจารย์ยกบางน มีอาจารย์คนหนึ่งทคณะ เวลาออกข้อสอบจะ
 ออกข้อสอบยาก คัดเกรดโหด ไม่เคยมีใครได้ A ได้ B,C,D, บาง เวลาแกสอนแกจะพด
 ตามหนังสือเลย เขาอ่านตามหนังสือ เวลาออกข้อสอบออกไปอีกแนวหนึ่งที่ไม่ใช่ตามทสอน
 ในส่วนตัวของอาจารย์ อาจารย์หวัดแล้วเข้าใจ แต่ไม่ได้มองนักศึกษาวาจะเข้าใจหรือ
 เปล่า...บางที่ไปถามอาจารย์หลังจากอาจารย์ lecture ในห้องเรียนแล้ว บางที่เรานั่ง
 เรียนไม่ได้ฟังมวแต่คุยกันอยู่ พอไปถามอาจารย์อกรอบก้โดนเขรคกลับมา กอยทนสับของ
 อาจารย์ อาจารย์บางท้อนก็ใจเย็นทงท lecture ในห้องเรียนแล้ว พอไปถามอกรอบ
 อาจารย์ยกจะอธิบายอกรอบให้ แล้วแต่อาจารย์

ปรกติยังได้กล่าวถึงลักษณะอาจารย์ทค้ดในความคิดเห็นของเขา อาจารย์ควรจะให้
 ความเป็นกันเอง และสนทสนมกกับนักศึกษา ปรกติได้กล่าวถึงลักษณะอื่น ๆ ด้วว่า

...ทค้ดว่าอาจารย์สอนค้ดนะ อาจารย์จะไม่ได้ทำตนว่าตัวเองร้่มาก่อน อาจารย์จะสอนข้่า
 จะให้เราค้ดตามอาจารย์ไปเลย พอเราค้ดตามเราก้จะเข้าใจในห้องเรียนได้เลย
 อาจารย์จะทำตัวเป็นกันเองกกับนักศึกษา ใครไม่เข้าใจสามารถถามได้ทนท อาจารย์ควร
 ข้นค้ดว่า เนื่องจากวิทยาการคานณจะเปลยนไปเรื่อย ๆ อาจารย์ข้นค้ดควมมีอะไร
 ก้จะเล่าให้ฟัง ปรกติว่า เราได้อะไรจากอาจารย์ไปมากกว่าได้เฉพาะจากหนังสือ

เวลาสอนเสร็จจะติดตามผลการสอนว่านักศึกษาเข้าใจแค่ไหน จะให้แบบฝึกหัดให้ไปทำแล้วส่งเป็นงาน ที่สำคัญ คือ อาจารย์จะต้องสนิทสนมกับนักศึกษา ทำให้เราเข้าถึงอาจารย์ได้ แล้วตัวอาจารย์ก็จะรู้ว่าควรปรับปรุงตัวอย่างไร

ปริญญาได้กล่าวถึงอาจารย์บางคน ที่ทำงานให้กับบริษัทกรุงเทพฯ และนักสอนพิเศษต่างไปจากตารางการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ เขาเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติ เช่น ส่งผลต่อนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์ไม่มีเวลาให้กับการสอนมากเท่าที่ควร การสอนก็เร่งรัดเพื่อรีบให้จบเนื้อหา ปริญญาได้ตั้งข้อสังเกตว่า อาจารย์มักจะมีมุมมองว่า นักศึกษาเป็นผู้ใหญ่แล้ว ควรจะรับผิดชอบตนเอง

เป้าหมายในชีวิตและอนาคต

ก่อนเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย ปริญญาไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการเรียน แต่เมื่อศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแล้ว เขาก็คิดถึงอนาคตหลังจากที่จบการศึกษาแล้วว่า เขาควรจะทำอย่างไร ขณะกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 นี้ ส่วนมากปริญญาจะคิดถึงสิ่งที่เขาจะทำงานหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ในขณะที่เขาเห็นว่า ความรู้ในระดับปริญญาตรีนั้น บางอย่างก็สามารถนำไปประกอบอาชีพได้เลย แต่ความรู้หรือหลายอย่างในระดับปริญญาตรียังไม่เพียงพอ เขาก็ต้องการศึกษาต่อ และขณะที่เขาได้เตรียมตัวโดยไปเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมในตอนเย็นหลังเลิกเรียนที่โรงเรียนเสริมหลักสูตรภาษาอังกฤษในเมือง เพื่อไปศึกษาต่อต่างประเทศปริญญาได้กล่าวถึงเหตุผลและรายละเอียดอื่น ๆ ไว้ว่า

...ปี 4 เหมอปลายก็กะว่าจะเรียนต่อ ก็ไปเรียนภาษาอังกฤษ ความรู้เก่า ๆ ก็ได้ ทบหาบ้าง... หัดคิดใจเรียนต่อ รู้สึกว่าอนันต์เกษียณที่บ้านด้วย คุณพ่ออยากให้เรียนต่อ ไม่ต้องการให้ในลักษณะที่ว่า ปริญญาตรีมันก็เป็นระดับธรรมดาทั่วไป และพอบอกว่า ถ้ายังอยากเรียนต่อก็อยากให้เราเรียนต่อไปก่อน ให้เรียนสูงขึ้นจนถึงว่า เมื่อไหร่ไม่อยากจะเรียนแล้วค่อยออกมาทำงาน ในส่วนตัวของผม ผมคิดว่า ความรู้ในระดับปริญญาตรีบางอย่าง ความจริงมันก็ทำงานได้เลย แต่อยากไปดูโลกให้กว้างขวางกว่า ความรู้หลาย ๆ อย่างในปริญญาตรีก็ยังไม่ถึง คงใจว่า ตอนนั้น สอบ TOEFL อยู่ถ้าเกิดว่า คะแนนถึงก็จะไปอเมริกา...

ในขณะที่ปริญญายังไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการทำงาน แต่เขามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานในอนาคตของเขาว่า คงจะทำงานธุรกิจส่วนตัวมากกว่าจะทำในภาครัฐบาล

กรณีศึกษาที่ 4 เป็นเกย์โดยเปิดเผยและรักษาพรหมจรรย์

มาวินเป็นนักศึกษาชาย กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 พกอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เป็นต้นมา และเคย "สิงหน" อยู่ 1 ภาคการศึกษาเนื่องจากจบบัณฑิตหอพักไม่ได้ มาวินมีภรรยาในวัยทศวรรษ เมื่อสมัครสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เขาก็เลือกหอพักสถาบันที่มีสาขาวิชาที่ตัวเองชอบ มาวินสอบคัดเลือกจากการจัดสอบส่วนกลาง (entrance) และสอบเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เขาไม่เคยเดินทางมามหาวิทยาลัยแห่งนี้มาก่อนเลย แต่ก็ตัดสินใจมาเรียนต่างจังหวัด มาวินยอมรับว่าตัวเองเป็นเกย์ (gay) และอยู่ในกลุ่มนักศึกษาชายที่เป็นเกย์อย่างเปิดเผย ซึ่งนักศึกษาโดยทั่วไปจะนิยมเรียกกลุ่มนักศึกษาชายที่เป็นเกย์ว่า "ตัด" มาวินกล่าวว่า ถ้านักศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยนี้ พุดถึงกลุ่ม "ตัด" ก็หมายถึงกลุ่มมาวินและเพื่อน ๆ นั่นเอง กลุ่มเกย์จะยอมรับและเปิดเผยตัวเองว่าเป็นเกย์ มีการแต่งหน้า ทาปากสวยงาม ลักษณะการเดิน "กระตุกกระตุก" กลุ่มนักศึกษาเกย์จะมีอยู่ประมาณ 12 คน สำหรับบุคลิกลักษณะของมาวินค่อนข้างแตกต่างจากกลุ่มเกย์ คือ ไม่แต่งหน้า ทาปาก และไม่เดินท่าทาง "กระตุกกระตุก" หนับขา มาวินมีบุคลิกลักษณะสภาพ เรียบร้อย แต่งตัวสะอาด หน้าตาดี ผิวขาว ในกลุ่มเพื่อนเกย์ต่างก็มีแฟนหรือครูกินแล้วทงนแต่มาวินยังไม่เคยมีแฟนและไม่เคยมีแฟนสัมพันธ์ทั้งกับหญิงและชายมาก่อนเลย เขายังรักษา "พรหมจรรย์" ของเขาไว้ได้จนถึงปัจจุบัน

ชีวิตวัยเยาว์และก่อนเข้ามหาวิทยาลัย

ครอบครัวของมาวินอยู่ในกรุงเทพฯ มาวินเป็นลูกชายคนโต ฐานะแรกหยง เป็นเด็กเล็ก ๆ ใ้รับเลี้ยงดูจากแม่และญาติพี่น้อง ซึ่งเอาอกเอาใจและ "โอ" มาวินมาก แม่รับราชการเป็นครูส่วนพ่อรับราชการทหาร ซึ่งมักจะใช้อำนาจการปกครองทางทหารมาใช้ในครอบครัวและเป็นคนด ในวัยเด็ก เขาใ้รับการอบรมสั่งสอนจากแม่ และไม่ม่โอกาสใกล้ชิดกับพ่อ มาวินเล่าถึงชีวิตวัยเด็กว่า

ช่วงแรกประมาณ 1-10 ขวบ พ่อทำงานกรมทหาร แม่เป็นครูทำงานของแม่อยู่ห่างไกลจากกรมทหารมาก เขาไปอยู่ร่วมกับบ้านพักของพ่อไม่ไดกละเลยต้องอยู่บ้านนี้ ก็ใ้โดยกับแม่ เขาโดยที่ไม่ใ้ไปอยู่กับพ่อ...ก็มจตั้งใจตอนโยน แลวกทำตามแม่สอน

แต่แม้มันไม่ได้สอนให้ เป็นแบบทว่า ให้ เรียบร้อย เหมือนกลสตรี... เขาสอนให้ทำแต่สังคี
เพราะจะเน้นก้อยากจะทำแต่สังคี...

ในช่วงที่ มาวิน ยัง เด็กคน พ่อก็จะออกไปทำงานตลอด จะกลับบ้านทุกวันศุกร์และกลับไปทำ
งานอีกในวันเสาร์ เพื่อทำงานพิเศษสามวันมา ในวัยเด็ก มาวิน ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนและนิทาน
ต่าง ๆ มากและเนื้อหาในหนังสือ เป็นผลทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเพศชาย มาวินกล่าวว่า
"...ตอนเป็นเด็กชอบอ่านหนังสือมาก ทำให้ได้รู้จักหนังสือว่า ผู้ชายมันเลว มันไม่ดี ทำให้มันถึง
กตช รังแกผู้หญิง ทำให้รู้สึก ว่า ผู้ชายมันเลวมันชั่ว..." นอกจากนั้นความรู้สึกเช่นนี้ยังคงอยู่ใน
ขณะมัธยม เขา เรียนในชั้นประถมศึกษา เขากล่าวว่า "...ตอนเป็นนักเรียนนักไคเห็นว่า เวลาคร
ลงโทษนักเรียนในชั้น ครก็ลงโทษแต่พวกผู้ชาย ทำให้รู้สึกว่า ผู้ชายมันเลวมันถึงเลว..." ในชั้น
ประถมศึกษาน มาวิน เป็นคนตัวเล็กมากและมักจะถูกล้อจากกลุ่มเพื่อนชายไม่ให้เล่นด้วย เขาก
เลย เขากลุ่มเพื่อนหญิงมาโดยตลอด มาวิน เรียนในโรงเรียนสาธิตศึกษามาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอน
ต้น เขารู้สึกว่าเขาสนิทสนมกับเพื่อนหญิงเป็นอย่างดี แต่กับเพื่อนชาย เขาก็ยังคงมีความรู้สึกที่รุนแรง
เพิ่มขึ้น โดยกล่าวว่า "...โรงเรียนมันก็ห้ามไม่ให้เล่นเพราะตัวเล็ก ก็เลย เขากลุ่มกับเพื่อนหญิง
และคิดว่าผู้ชายมันไม่ดี มันเลว คิดว่าผู้ชาย มันจะฆ่ามันหมดทั้งโลก" และคิดต่อไปอีกว่า "ไม่
อยากเป็นผู้ชายเลย เพราะผู้ชายมันกดขี่ข่มเหงผู้หญิง อย่างที่เคยอ่านในหนังสือ..." มาวิน เคย
โกรธเพื่อนนักเรียนชายคนหนึ่งที่มาทำให้เขา "ขวางหูขวางตา" ด้วยการ เอาสมุดจดงาน
(lecture) ไปเผาเพื่อให้เพื่อนคนอื่นทำข้อสอบไม่ได้

การเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาวิน ได้เรียนในโรงเรียนที่แม่แทนที่ เรียนชายล้วน
ในช่วงนี้ มาวิน ได้ เขากลุ่มเพื่อนนักเรียนชายที่เป็น เกย์และทำให้ เขามีลักษณะพฤติกรรม เหมือนกลุ่มเพื่อน
ที่ชอบความสวยงาม มีลักษณะท่าทาง "กระตึงกระตึง" และชอบผู้ชายหล่อ เพื่อนเกย์ในกลุ่มนั้นจะมี
แฟนเป็นเพื่อนนักเรียนชายกันทุกคน แต่ มาวิน ก็ยังไม่เคยมีแฟนหรือคู่รักเลยจนกระทั่งปัจจุบัน

ชีวิตมหาวิทยาลัยในกลุ่มนักศึกษาเกย์

การใช้ชีวิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในระยะแรกที่เข้ามา เป็นนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1
ภาคการศึกษาแรก มาวิน ไม่ได้สนใจในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาเกย์นัก เพราะมุ่งให้ความสนใจกับการ
เรียน การปรับตัวและเรื่องต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย มาวิน ได้เล่าถึงการ เขากลุ่มนักศึกษาเกย์ใน
มหาวิทยาลัยในระยะแรกของการ เป็นนักศึกษาใหม่ว่า

ตอนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ก็เข้ากับกลุ่มเพื่อนรันททเป็นเกย์ ฟ้า ๆ เขาอายุปี 4
เดี๋ยวเขาก็จบไปแล้ว เมื่อเขากลับมาเรียนในมหาวิทยาลัย ก็ได้พูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึงได้
รู้ว่า ผุ่ชายบนกมทงคนเลวและคนดึคละกันไป ไม่ใช่จะเลวเสียทั้งหมด... ตอนนักรู้สึกเฉย ๆ
กับผุ่ชาย ส่วนเพื่อนเกย์นั้นเป็นกลุ่มเพื่อนที่เรารู้จักด้วยแล้วเหมือนเดิม คือ เขาก็ยังเป็น
เพื่อนของเราอยู่ คิดว่าถ้าเราไปขบ่ง [หมายถึงมีเพศสัมพันธ์ด้วย - ผุ่จขบ] กับเพื่อนของเรา
กับผุ่หญิง เป็นเรื่องน่าเรศ จะไปทำอย่างนั้นกับเพื่อนของเรา...

ในภาคปลาย ชั้นปีที่ 1 มาวินได้เข้ากับกลุ่มเพื่อนเกย์หมอยคุยกันประมาณ 12 คน และ
อยู่ในกลุ่มมาโดยตลอดจนปัจจุบันนี้ 4 มาวินจะออกเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อนไปเที่ยวในตัวเมือง
ขอนแก่น โดยเฉพาะช่วงปี 1-3 จะไปเที่ยวในเมืองบ่อยมาก แทบจะเรียกได้ว่า ไปเที่ยวเตร่
วันเว้นวัน มักไปนั่งรับประทานอาหาร ฟังเพลงตามร้านอาหารหรือคอกฟัซโซฟ หรือไป
รับประทานอาหารหรือของว่างที่แผงลอยในเมือง การเข้าไปเที่ยวเตร่ในเมืองมักจะไปเป็นกลุ่ม
ขับขมอเตอรืไซคณงซ้อนท้ายกันไป เพื่อนของมาวินจะแต่งตัวสวยงาม แต่งหน้า ทาปากกันทงน
ส่วนมาวินจะแต่งตัวสัภาพ เรียบร้อย เช่นที่ปฏิบัติตามปกติ มาวินมักจะใช้ชีวิตอยู่ในกลุ่มเพื่อนเกย์และ
มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับกลุ่มเพื่อนมาก จนมีผลกระทบต่อด้านการเรียน เขาเคยตั้งใจว่าจะเรียน
ให้ดีเกียรตนยม แต่เป้าหมายนั้นก็เปลี่ยนแปลงไป มาวินได้กล่าวถึงตัวเองไว้ว่า

...สาเหตุทำให้เราไม่สามารถทำเกียรตนยมได้ คือความใจแตกของเราใน course
สองปี 1 เป็นช่วงที่เขา set ของเพื่อนกลุ่มนี้ และเริ่มรู้สึกว่า โอ๊ย ถ้าวินไหน ถ้าเกิด
เลิกเรียนอะไรอย่างนี้หรือตอนกลางคืน ถ้าเกิดไม่ได้ไปนั่งคุยกับพวกเขาไม่ได้ไปนั่งฟังเพลง
หรือไปนั่งเฮฮาสนุกสนานอะไรอย่างนี้ จะรู้สึกเหมือนกับว่ามันขาดอะไรไปอย่าง แล้วเรา
ไม่ม่จะจิตใจจะยอมให้อย่างนี้ เราอยากรวมพวกรวม set รวมกลุ่มอะไรอย่างนี้
ทำให้ไม่อยากจะอ่านหนังสือจะอ่านก่อนเฉพาะตอนใกล้สอบ...

การพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อนเกย์นั้น มักจะใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษบางคำมาพูดคุยสื่อสาร
เป็นที่เขาใจกันในกลุ่ม เช่นคำว่า "work" หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ "vergin" หมายถึง
ความบริสุทธิ์หรือพรหมจรรย์ เป็นต้น มาวินมีความรู้สึกว่า การที่เขามาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย
นี้ ทำให้เขามีความรู้สึกสบายใจมากที่จะประพฤติปฏิบัติตัวตามที่ชอบ แต่เมื่อมีโอกาสกลับบ้านเขาก็
จะวางตัวเป็นปกติอย่างผู้ชายทั่วไป มาวินได้กล่าวถึงความรู้สึกไว้ว่า "...มันอยู่ 3 คน
เป็นชายหมด เราเป็นคนโต เวลาอยู่บ้านก็จะวางตัวธรรมดา ไม่อยากให้เห็นรูปร่างเป็น

กลัวนอนอาจวามเพ เป็นเกย เวลาอยู่ทนนอยห่างบ้านจะสบายใจมากเลย อยากทำอะไรทำ
ไม่มีใครมาว่าเราได้...

สิ่งที่ไม่พอใจคืออะไร

การใช้ชีวิตนักศึกษาในกลุมเพื่อนเกยมาวินบอกว่า พวกเขาใช้เวลาเห็นพวกเกยนั้นมักจะ
ชอบล่อเล่นสนุก ๆ นอกจากกลุมเกยแล้วในมหาวิทยาลัยยังมีกลุม "แอบ" คือกลุมนักศึกษาชายหนุ่ม
พฤติกรรมแบบกรวมเพศหรือเป็นเกยโดยไม่เปิดเผย เป็นจำนวนประมาณ 50 คน ซึ่งมาวิน
ได้กล่าวถึง "กลุมแอบ" ว่าเป็นพวกทชเหอ อปัลกษณ์ การอยู่ในกลุมเพื่อนเกยนั้น มาวินบอกว่า
เขาไม่เคยมีปัญหานักอะไรเลย ในด้านการเรียนเขาก็เรียนได้พอสมควร แต่มทเขารู้สึก
ไม่ชอบใจอย่างหนึ่ง คือ พวกเขาที่ไม่ชอบเกย นักศึกษาชายบางคนเวลาเห็นเขาและกลุม
เพื่อนเกย มักจะชอบทำเสียงไม่พอใจ เช่น เวลาเขาและเพื่อนเดินเข้าไปในโรงอาหารของ
มหาวิทยาลัย จะมีนักศึกษาชายบางคนทำเสียงไม่พอใจและมาวินมักจะโต้ตอบกลับไปด้วยท่าทาง
และคำพูดที่ไม่พอใจเช่นกัน เขากล่าวว่า

ปัญหาที่เป็นอย คือ ปัญหาพวกที่ไม่ชอบตด เวลาเห็นแล้วชอบร้อง เฮ้อ เฮ้อ
แล้วทำฮึดฮัดอย่างนั้น จะไม่ชอบเลยพวกเลว พวกอบาทพวกนั้น เราจะมองตม้น บาง
คนมันเงยบไป ไม่กลามองเรา ถ้าบางคนยังทำฮึดฮัด บึงเฮ้อ เฮ้อ ออก ก็จะมีคน
ว่า มึงเป็นอะไร แล้วมันก็จะหยด...

มาวินสมัครเรียนวิชาการทหารรักษาดินแดน หรือ ร.ต. ร่วมกับนักศึกษาชายคนอื่น ๆ
เขาบอกว่า สิ่งที่เขากลัวในชีวิตนักศึกษาคือการฝึกภาคสนามของการเรียน ร.ต. นอกนั้น เขาก็
ไม่มีปัญหาอะไรเลย แม้ว่าเขาจะไม่มแฟนหรือครกเหมือนเพื่อนเกยคนอื่นก็ตาม

ทำอย่างไรเมื่อมีความต้องการทางเพศและที่สนะต่อแฟนหรือครก

การอยู่ในกลุมเพื่อนเกย ทำให้มาวินได้รู้จักและเข้าใจการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ ของ
เพื่อน ด้านความสัมพันธ์ทางเพศของกลุมเพื่อนเกยทุกคนในกลุม ซึ่งมาวินได้กล่าวว่า ในกลุม
เพื่อนเกยของเขาจะใช้ตัวมาชื่อ เค-วาย เจลลี่ (K-Y Jelly) เป็นครมทาให้ลนก่อนมสัมพันธ์
ทางเพศ ที่บ้านบางทีนักศึกษาเกยในกลุมที่เรียนในคณะวิชาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ จะลักลอบ
นำออกมาจากโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัย ที่เขาไปฝึกงานเพื่อนมาเกยไว้ใช้ด้วย เกยวกับ

สัปดาห์ก่อนมายังบ้านเพ็ญ มาวินกล่าวว่า ในกลุ่มของเขาจะมีนักศึกษาชั้นโทและแพทยศาสตร์อยู่ใน
กลุ่มเกือบเป็นครึ่งให้ค่าแนะนำ บางคนก็ใช้วิธีบริจาคลิขิตเพื่อตรวจสอบสุขภาพของตัวเอง ใน
กลุ่มเกือบจะคำนึงในเรื่องความสะอาดมาก บางคนจะให้ครูกอบน้าก่อนการร่วมเพศ หรือใช้มือ
บีบอวัยวะเพศของครูก เพื่อตรวจสอบการเป็นกามโรคก่อนร่วมเพศ เป็นต้น

กลุ่มนักศึกษาเกย์มักจะไปรวมกลุ่มกันที่ห้องพัก ในห้องพักของมหาวิทยาลัยและเป็นห้อง
ของคนใดคนหนึ่งที่จะสะดวกในการรวมกลุ่มกัน ซึ่งมักจะเป็นห้องพักนักศึกษาเกย์คนเดียวหรือพัก
ด้วยกัน เมื่อเวลานักศึกษาเกย์คนใดคนหนึ่งในกลุ่มพาครูกหรือแฟนมาอนัดด้วยกัน ก็จะใช้ห้องพัก
ของเพื่อนที่คนเดียวเป็นที่นอนร่วมสัมพันธ์ทางเพศหรือถ้าเป็นห้องที่อยู่คนเดียว เพื่อนอีกคน
จะต้องออกไปอยู่ห้องอื่นก่อน ครูกหรือแฟนของกลุ่มเกย์ จะมาที่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยและ
นักศึกษาชายในห้องพักด้วยกัน มาวินกล่าวว่าเพื่อน ๆ ในกลุ่มมักจะพูดล้อเขาเสมอว่า "เมื่อไหร่
เธอจะ work ชะที" ซึ่งหมายถึงการมีเพศสัมพันธ์ แต่มาวินก็ไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์กับใครไม่ว่ากับ
เพศหญิงหรือเพศชาย เขามีความรู้สึกว่า คู่หญิงนี้เป็นเพื่อนสนิทของเขาและเขาจะไม่ทำอะไรกับ
เพื่อนสนิท กับเพศชายมาวินบอกว่า เขาจะพยายามควบคุมตัวเองไม่ให้เป็นเหมือนกลุ่มเพื่อน
คือ จะพยายามรักษาพรหมจารีไว้ต่อไป ส่วนการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองนั้น มาวินบอกว่า
เขาไม่ทำโดยเด็ดขาดเพราะละเอียดใจจะทำเช่นนั้น เมื่อมีความต้องการทางเพศ มาวินจะใช้วิธี
ฝันเปียก (wet dream)

การมีเพศสัมพันธ์ มาวินกล่าวว่า เขาไม่สามารถจะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงได้ ในอนาคต
หากเขาจะเลือกวิถีชีวิตเขาก็จะเลือกเป็นอย่างทกลมเพื่อนของเขาเป็นอันดับ คือ มีครูกหรือแฟน
เป็นเพศชาย มาวินได้กล่าวถึงทัศนคติในเรื่องครูกไว้ว่า

ตอนแรกควรจะเริ่มชอบผู้ชายแล้ว ถ้าเกิดว่าจะชอบนะ ผู้ชายที่ชอบที่สุด ชอบคนที่
ผู้ใหญ่ แต่ผู้ใหญ่ไม่ใช่อายุ 30 นะ อายุต้อง 24 หรือ 25 ปี มีงานมีที่ทำ และเรียนสูงกว่า
กึ่งยัด ประการสุดท้ายที่สุด คือ เขาจะต้องแสดงความสามารถอะไรก็ได้ที่เหนือกว่า

จะไม่ยอมและไม่สนใจคนที่ต่ำกว่าเป็นอันขาด

นอกจากคุณสมบัติเหล่านั้นแล้วมาวินยังได้กล่าวถึงความต้องการของเขาว่า ผู้ชายที่จะ
เป็นครูกเขาต้อง รูปหล่อ ความรุด และจะต้องให้ความเข้าใจและจริงจังต่อเขาด้วย ซึ่ง
มาวินบอกว่า ผู้ชายในอุดมคติของเขา เช่นนี้ ยังไม่เคยพบเห็นเลย

ชีวิตเกย์ในสังคม

มาวินใช้ชีวิตอยู่ในกลุ่มเพื่อนเกย์เสมอ นอกจากกลุ่มนักศึกษาเกย์ด้วยกันแล้ว มาวินยังมีโอกาสรู้จักเกย์กลุ่มอื่นด้วย ทั้งกลุ่มนักศึกษาเกย์ต่างสถาบัน เช่น นักศึกษาเกย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น มาวินชอบเพื่อนนักศึกษาเกย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มากที่สุดเพราะสวยและผิวดำ ส่วนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มาวินบอกว่าไม่ชอบเพราะมักจะทำคำหยาบคายและมีแต่ "หนูนกมวย" มาวินรู้จักเพื่อนเกย์ต่างสถาบัน เพราะเคยรู้จักกันตั้งแต่สมัยเรียนชั้นมัธยมศึกษาด้วยกัน บางคนเกย์รุ่นพี่แนะนำให้รู้จัก และเพื่อนเกย์ในกลุ่มแนะนำให้รู้จักในงานต่าง ๆ เช่น ในงานแข่งขันกีฬาประเพณีระหว่างสถาบัน

กลุ่มเกย์ในเมืองขอนแก่นจะรู้จักและทักทายกับกลุ่มของมาวินด้วย เมื่อเวลาหอบกันในเมืองตามร้านอาหาร ลานสเก็ตหรือที่แสงลอย เมื่อพบกันก็จะส่งเสียงทักทายกัน เกย์ในเมืองจะไม่เข้ามาในมหาวิทยาลัย การพบปะทักทายกับกลุ่มของมาวินมักจะเป็นการพบกันที่ในเมือง ซึ่งไม่ได้มีการนัดหมายอะไรกัน เวลาพบกันก็ทักทายพูดคุยกันเท่านั้น

มาวินได้กล่าวถึงอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เป็นเกย์ มีอาจารย์หลายคนและหลายคณะที่เป็นเกย์ เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นต้น อาจารย์บางคนมีครอบครัว มีลูกและภรรยาแล้วมาวินได้กล่าวถึงอาจารย์บางคนที่ "อาจารย์ที่มีลูกมีเมียแล้ว เลวมาก อบาทวมมากนะ มีครอบครัวแล้วยังมาเป็นอย่างนี้ ส่งสารเมียกับลูกแก..." มาวินได้กล่าวถึงอาจารย์หัตถ์ของเขาคือเป็นเกย์ เวลาสอนอาจารย์ก็จะออกท่าทางผู้หญิง "กระตุงกระตุง" และ "ทำห่าสาว" ซึ่งก็เป็นลักษณะท่าทางตามปกติ และเมื่อเขามีโอกาสได้พูดคุยนอกชั้นเรียนกับอาจารย์มาวินรู้สึกว่ อาจารย์มีความเป็นกันเอง มีความเข้าใจกันและให้ความสัมพันธ์กันคนเคยคุย

ชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัย

การเรียนในมหาวิทยาลัย มาวินไม่มีปัญหาในด้านารเรียน เขาบอกว่าตัวเขาเองเป็นคนเรียนดีมาโดยตลอดตั้งแต่เด็ก ในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาเกย์ของเขาบางคนก็ประสบปัญหาในการเรียน เช่น เกรงใจไม่เรียนเนื่องจากไม่ให้เวลากับการเรียนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในคณะวิชาที่เรียนหนักอย่างคณะแพทยศาสตร์ และทันตแพทยศาสตร์ หรือเพื่อนบางคนก็ประสบปัญหาอาจารย์

ในคณะไม่ชอบลักษณะท่าทาง การแต่งตัว หรือทรงผม บางคณะที่เคร่งครัดระเบียบ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ ก็ทำให้เพื่อนของมาวินมีปัญหาเช่นกัน ถึงแม้วมาวินจะเข้ากลุ่มเพื่อนเก่า แต่เขาก็เอาใจใส่กับการเรียน เกรดเฉลี่ยของเขาขณะใต้ประมาณสาม

วิธีการเรียนของมาวิน เมื่ออยู่ชั้นปีที่ 1 และ 2 เขาจะจดคำบรรยายของอาจารย์ให้ทันทีคำ และจดตัวอย่างที่อาจารย์ยกมาอธิบายด้วย หลังจากจดคำบรรยายในชั้นเรียนแล้ว เขาจะกลับมาลอกคำบรรยายลงในสมุดใหม่อีกครั้งหนึ่งในทหวิชา และจะอ่านหนังสือพร้อมๆ กับบันทึกย่อด้วยก่อนจะถึงเวลาสอบ 3 สัปดาห์ เมื่ออยู่ชั้นปี 3 และปี 4 เขาจะลอกคำบรรยายลงในสมุดใหม่อีกครั้งของทหวิชา เช่นเดียวกับทำเมื่อปี 1 และ 2 แต่จะไม่ทำบันทึกย่อเนื่องจากไม่มีเวลาเขาจะเตรียมตัวอ่านหนังสือก่อนสอบปลายภาคประมาณ 1 เดือน

การอ่านหนังสือสอบ สถานที่มาวินชอบอ่านหนังสือมากที่สุดคือ ห้องงทกและหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย เหตุผลที่เขาชอบอ่านหนังสือหอสมุดกลาง เนื่องจาก หอสมุดกลางจะเปิดบริการในช่วงก่อนจะมีการสอบปลายภาคไปจนถึงเวลา 22.30 น. ซึ่งเป็นช่วงที่เขาเตรียมตัวสอบพอดี (เวลาบริการของหอสมุดกลาง ในช่วงแรกที่เปิดภาคเรียนจะเปิดบริการ 09.00-16.30 ช่วงกลางภาคเรียนเปิดบริการ 09.00-20.00 น.) มาวินบอกว่าที่หอสมุดกลางมีสภาพโต๊ะและไฟดี ทำให้น่าอ่าน อากาศเย็นสบายเพราะติดเครื่องปรับอากาศ และที่หอสมุดกลางนี้ทำให้เขาเห็นนักศึกษาคนอื่น ๆ อ่านหนังสือแล้วจะกระตุ้นให้เขาสนใจที่จะอ่านด้วย มาวินไม่ชอบออกไปนั่งอ่านหนังสือตามตึกหรืออาคารต่าง ๆ เพราะมันยุ่งยาก มาวินจะเข้าชั้นเรียนเสมอถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ขาดเรียน เขาเคยโดดเรียนเหมือนกัน เป็นบางครั้งเพราะความขี้เกียจเมื่ออากาศหนาวและฝนตกในฤดูฝน แต่เขาก็จะติดตามลอกสมุดจดงานจากเพื่อนให้ทันในช่วงมืองขาดเรียน

หนังสือที่มาวินอ่านสอบ เขาบอกว่าจะอ่านเฉพาะในสมุดจดงาน และเอกสารประกอบการเรียนนอกสำเนาที่อาจารย์ประจำวิชาแจกให้เท่านั้น เมื่อเขาอยู่ชั้นปีที่ 3 เขามองความคิดเห็นว่าเขาต้องการเรียนเพื่อเอาความรู้นมากกว่าเอาเกรด เขาอ่านหนังสือประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม แต่เมื่อถึงเวลาสอบก็ทำให้เขาเกิดความสับสนไม่รู้ว่าจะต้องสอบอย่างไร เพราะอ่านหนังสือหลายเล่ม มาวินได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

ช่วงหลัง ๆ ชั้นปีที่ 3 นี้ อยากเรียนเพื่อเอาความรู้นมากกว่าเอาเกรดก็เลยคิดว่า ถ้าเราอ่าน เราอ่านจากหนังสืออื่น ๆ ด้วย ก็ทำให้เวลาอ่านจาก lecture ที่อาจารย์สอน อ่านไม่ทัน หรือไม่ก็ทำให้ข้อมูลที่เราได้จากหนังสือเล่มอื่น หรือ ข้อมูลของคนอื่นตกจนเรา

"เบลอ" (blur) แลวก "ฟัวส์" [confuse ฟัวจย] ตอนสอบมันไม่น่าเป็นไปได้เลยนะ
น่าจะอ่านมากแล้วรวมมาก ทำไมเราจึงเป็น อย่างนี้ไม่รู้...

มาวินไม่เคยขมหนังสือห้องสมุดเลย เขาบอกว่า ถ้าหากเขาจะอ่านหนังสือประกอบอื่นๆ
เขาก็จะมานั่งอ่านห้องสมุด จะไม่ยอมไปอ่านที่หอพัก ในเวลาว่างมาวินจะใช้เวลาดูหนังฟังเพลง
โรแมนติคคนเดียวเงียบ ๆ และเขาจะมีความสุขมากแต่ห้องเขาไม่มีเครื่องเสียงฟัง ส่วนมากเขา
จะไปนอนฟังเพลงในห้องเพื่อนในกลุ่มของเขา นอกจากนี้ มาวินชอบอ่านหนังสือพอเกิดตกแปล
แนวลึกลับ และชื่อนิตยสารบางเล่มมาอ่าน เช่น มิตท 4 และนิตยสารเกี่ยวกับเกย์บางฉบับ
เช่น มิกนา

ทางเลือกในการประกอบอาชีพและความฝันใฝ่

มาวินมักจะได้รับการซักถามจากเพื่อนนักศึกษาด้วยกันเสมอว่า ทำไมจึงเลือกเรียนใน
คณะที่เขาเรียนอยู่ขณะนี้ มาวินบอกว่า เขารักธรรมชาติทำให้เลือกเรียนคณะวิชาชีวะและใน
ระยะแรกที่เขาเรียนมหาวิทยาลัย เขามีเป้าหมายว่าจะต้องเรียนให้ได้เกียรตินิยม แต่พอมาถึง
ช่วงอยู่ชั้นปี 4 เขากลับมามีความคิดเห็นว่า การเรียนให้จบเป็นสิ่งเพียงพอแล้ว มาวินเริ่มคิดถึง
เรื่องการหางานทำตั้งแต่อายุเรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 เขาเห็นว่า การหางานทำเป็นปัญหาที่แน่นอนจะมี
เพิ่มมากขึ้นและเป็นความยากลำบากมากในปัจจุบัน เขาคำนึงถึงบุคคลิกทางของเขากับการหา
งานทำตามสายวิชาชีพ คงเป็นไปได้ยากที่จะมีหน่วยงานของวิชาชีพรับเขาทำงาน แต่เขาก็มี
ความหวังและคิดว่ายังมีหน่วยงานบางหน่วยที่ทดสอบความสามารถก่อนรับเขา และเขาจะต้อง
แสดงความสามารถให้หน่วยงานนั้นยอมรับ มาวินบอกว่า เขาต้องการทำงานในร่มมากกว่าออก
พื้นที่ และถ้าหากเขาหางานทำไม่ได้ เขาตั้งใจจะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เมื่อจบแล้วจึง
จะออกไปหางานทำเป็นอาจารย์ตามวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย เนื่องจากตำแหน่งอาจารย์เป็น
การทำงานสอน ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับงานเทคนิค

ความใฝ่ฝันส่วนตัวของเขาในอนาคต เขาอยากมีห้องหยากว้างใหญ่ไว้เลี้ยงโคนม เป็น
กิจการส่วนตัว มาวินกล่าวถึงความฝันเกี่ยวกับฟาร์มโคนมว่า คงจะเป็นห้องกว้าง เป็นธรรมชาติที่
สวยงาม ในตอนบ่าย ๆ เขาจะปล่อยโคนมออกไปทุ่งหญ้า ปล่อยให้เขิวสกีไสและสวยงามตาม
ธรรมชาติ เขาคงจะมีความสุขมากที่ได้เห็นภาพทุ่งคางมาเช่นนี้ มาวินยังคิดหวังไว้ว่า ถ้าน้องชาย
ของเขามีครอบครัวและมีลูก เขาจะขอรับลูกของน้องชายมาเลี้ยงดูด้วยและคงจะทำให้ชีวิตของ

เขามีความสุขแล้ว

มาวินมีความคิดเห็นว่า คุช เป็นเกยนาจะเป็นโรครจิต โดยเขาได้แสดงความคิดเห็นไว้
ว่า

... เกยกับพวกตนจะเป็นโรครจิต เพราะว่าถ้าไม่เป็นโรครจิตเขาจะละเอียดอ่อนทำไม
มันไม่ได้ เป็นความละเอียดอ่อนที่เหมือนกับหญิงเป็นนะ คือเป็นความละเอียดอ่อนแบบว่า
ความอ่อนโยนของจิตใจอย่างนั้น แต่มันเป็นความละเอียดอ่อนของความอ่อนแอ อย่างเช่น
มีอะไรนิดหน่อยกรองให้ ขันน้ำตา แล้วแบบคัจฉริตทำทำทำทางอะไรอย่างนั้น...

เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของเขาในอนาคต มาวินกล่าวว่า เขาจะใช้ชีวิตคงทเป็นอยู่ปัจจุบัน จะ
พยายามรักษาพรหมจารีไว้และถ้าหากจะเลือกภรรยา เขาคิดว่าเขาจะใช้ชีวิตแบบกลมเเฟอนเกย
ของเขาเหมือนหรือครกเป็นชาย เขาเองจะปฏิบัติตัวเป็นหญิง เพราะความรู้สึกการ เป็นหญิงนม
มาแต่ยงเขาวแล้ว

กรณีศึกษาที่ 5 เธอเป็นคริสเตียน อยากทำงานรับใช้พระเจ้า และจะไม่แต่งงาน

พนิดดา เป็นนักศึกษาหญิงคนหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่เป็นคริสเตียน ครอบครัวของเธอ
เป็นคริสเตียน เธอเป็นลูกสาวจีน บิดาของเธอเป็นคนจีนมาจากประเทศจีน มารดาเป็นคนจีนที่
เกิดในประเทศไทย พนิดดาเป็นลูกคนโตในบรรดาลูกเก้าคน และเธอมีความสนิทสนมกับน้อง
สาวคนสุดท้องของเธอเป็นอย่างมาก ในชีวิตของเธอตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งเป็นนักศึกษาใน
มหาวิทยาลัย เธอมั่นคงกับการเป็นคริสเตียนทศมาโดยตลอด และศกพันเชื่อมั่นในพระเจ้า เธอ
เกลียดผู้ชายมาตั้งแต่เด็ก จนเติบโตเธอจึงได้เปลี่ยนแปลงความรู้สึก ความต้องการสูงสุดในชีวิต
ของเธอคือ การทำงานรับใช้พระเจ้า

ต้องการเรียนเภสัชศาสตร์มาโดยตลอด

การเรียนในสมัยมัธยมศึกษานั้น เธอเป็นเด็กที่เรียนดีมาโดยตลอด พ่อแม่มีความคาดหวัง
หวังจะให้เธอเรียนแพทย์ แต่เธอมีความรู้สึกนึกคิดของเธอเองว่า เธอชอบเภสัชฯ และต้อง
การจะเรียนเภสัชฯมาโดยตลอด เพราะคิดว่าสาขาวิชาชีพนี้ เมื่อเรียนจบแล้วจะช่วยให้เธอได้
ทำงานอยู่คนเดียว โดยไม่ต้องไปอยู่ทำงานกับคนมาก ๆ เธอได้บอกความรู้สึกของเธอเมื่อครั้ง

เรียนมัธยมศึกษา และการเลือกคณะวิชาจะเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยว่า

... รู้สึกว่าชอบเกสซ์ๆ เหนงบอกกว่า เกสซ์ๆ เป็นงานที่ค่อนข้างอยู่โดด ๆ เราอยู่แต่ห้อง lab เข้าใจและมี concept ว่าเป็นอย่างนั้น ก็ไม่ชอบอยู่กับคนน คนน ชอบอยู่กับคนเดียว ทำงานคนเดียว เคยคิดว่า จะเลือกเกสซ์ๆ เพราะตามทความเข้าใจฟังแต่สมัยเด็ก ๆ ทว่าจะต้องทำงานคนเดียวสัมพันธ์กับคนน้อย ชอบวงการเล็ก ๆ คิดว่าจะเลือกเกสซ์ๆ ตั้งแต่ ม.1 ถึง ม.3 ที่โรงเรียนจะมีระเบียบประวัติการเรียน เขาจะให้เขียนว่า ม.-1-ม.2-ม.3 อยากเรียนอะไร ก็เขียนระบบเอาไว้ว่า อยากเรียนเกสซ์ๆ มาโดยตลอด พอมา ม.4 ก็ชักไม่แน่ใจ เพราะการเรียนตอน ม.3 เรียนได้ไม่ค่อยดี ทนพอมมาถึง ม.4 จึงไม่แน่ใจว่าจะเลือกเรียนอะไร

การเลือกคณะวิชา ก่อนจะสมัครสอบตามโควตาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำให้เธอ รู้สึกว่าเป็นครั้งแรกที่เธอเครียดมาก ในที่สุดเธอได้นำเอาคะแนนหรือผลการเรียนของเธอมา พิจารณาและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคนอื่น ๆ ที่ไปสมัครในคณะวิชาต่าง ๆ เป็นเกณฑ์ในการ ตัดสินใจเลือกในคณะวิชาที่เธอคิดว่า เธอสามารถสอบได้ และเมื่อเธอตัดสินใจแล้ว เธอก็ ไม่คิดเปลี่ยนแปลง แม้ ๆ ในครอบครัว จะทำให้เธอหันเหไปหาคนอื่น และต้องการให้ เปลี่ยนคณะวิชาสมัครใหม่ และเมื่อเธอเลือกคณะวิชาสมัครได้แล้ว จึงไปถามความเห็น ของพ่อแม่ ซึ่งเธอก็ได้รับความเข้าใจจากพ่อแม่ แต่กลัวว่า จะให้เธอเรียนแพทย์ พิศดา ได้บรรยายความรู้สึก ในการตัดสินใจเลือกสมัครสอบในคณะวิชาที่เธอได้ตัดสินใจเลือก ตามความสามารถว่า

... ตอนแรกคิดถึงเรื่องเกรดก่อนว่าจะสู้เขาได้หรือเปล่า ตอนแรกว่าจะลงเกสซ์ๆ แต่ม เหนงเขาไปลงคณะเกสซ์ๆ มีความรู้สึกว่าการเรียนเราก็งสู้เขาไม่ได้อยู่แล้ว แล้วจะ สอบแข่งขันสู้เขาได้ไหม ? แล้วมาตัดสินใจของพยาบาลๆ รู้สึกว่า เหนงหลงไปก็เกรดสูง เหมือนกัน แต่คิดว่าน่าจะสู้เขาได้บ้าง ก็มาคิดว่า เออ มันน่าสนใจนะคณะพยาบาลๆ ก็ไปถามพ่อแม่ว่า เป็นยังไงถ้าจะเลือกคณะนี้ พ่อแม่ว่าตามใจว่าจะเลือกเอาคณะอะไร ซึ่งมันไม่เหมือนกับเมื่อก่อนตอนเด็ก ๆ ที่เรียนหนังสือดี พ่อแม่ว่าจะให้เรียนหมอ แต่ตอนหลังมาเราก็บอกว่า สู้ไม่ไหวนะ ก็บอกกับแม่ แม่ก็เข้าใจและก็เลือกตาม แล้วแต่ เราจะชอบอะไรและก็ได้ แม่ส่งเสียให้เรียนทุกคณะ...

วันแรกสมัครเรียนพยาบาลฯ พี่เขากบอกว่าให้รีบไปแกะซะ ยังมีโอกาสนะ เพราะมัน
เป็นวิชาชีพที่เรียนหนักมากเลยและมันกดดันมากอย่าเลือกเลย ไม่อยากให้เรียนแบบนั้น ฟ้า ๆ
ก็มาพักในห้องเรียน ward ต้องทำสิ่งที่ต้องทำอะไรอย่างนี้ แต่คิดว่า เราน่าจะทนได้
เพราะได้เลือกแล้ว ก็อยากจะเรียนให้ถึงที่สุด มันจะเป็นยังไงก็ตาม ทนพอสอบติดก็ไม่
เปลี่ยนใจกลัวว่าลงหนักแล้ว ไม่คิดว่าจะสละสิทธิ์ไปสอบใหม่...

เมื่อก่อนตอน ม.1-2-3 นชอบเกสซ์ แต่ก็ไม่มีความต้องการอะไร สำหรับการเรียน
พยาบาลแต่พอเรียนมาจึงได้รู้ว่าเลือกตามความเป็นจริงที่ตัวเองพอจะทำได้มากกว่า
ไม่เหมือนกับเมื่อก่อนเด็ก ๆ ก็เห็นว่า อยากรู้อยากเห็น พอโตขึ้นก็เลือกตามตัวเองจะมี
ความสามารถทำอย่างนั้นได้...

เป็นความรู้สึกครั้งแรกที่คณะ

ชีวิตนักศึกษาใหม่ในมหาวิทยาลัยของหนัดตาน เธอไม่มีใครสนิทกับใครเลยในการ
เป็นนักศึกษาใหม่ เนื่องจาก เธอมีพี่สาวที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยน้อยแล้วหนึ่งคน และพี่สาวของเธอ
อีกหนึ่งคนก็สอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยเดียวกันได้พร้อมกับเธอ และการที่เธอได้มาพัก
ในห้องพักอยู่กับพี่สาวที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยในช่วงที่เธอมาสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยก่อนแล้ว
ทำให้เธอไม่ต้องวิตกกังวล และไม่รู้สึกว่าจะต้องมีปัญหาอะไร เพราะเธอมีพี่สาวทั้งสองคนที่จะให้
คำแนะนำปรึกษาอยู่แล้ว

ประสบการณ์แรกที่เธอพบในมหาวิทยาลัย คือ การตั้งเต็นท์ขายสินค้าราคาถูกของ
นักศึกษารุ่นพี่ เธอเป็นคนชอบเดินสินค้าอยู่แล้ว จึงได้เดินเข้าไปดู นักศึกษารุ่นพี่ขายของ
ก็เรียกให้ซื้อสินค้าต่าง ๆ ทวางขาย คนนั้นคนนั้นก็เรียกชื่อ ไม่รู้จะพูดอย่างไร ปฏิเสธไม่ถอย
จะได้อะไร เธอบอกว่าเธอรู้อีกว่าค่าและเขอสั่งให้ว่า ไปดูเล่นเฉย ๆ ก็ไม่ได้ เธอเห็นว่า
เป็นประสบการณ์แรกที่มีการจัดเช่นนี้ และตั้งใจว่าในปีต่อไป เธอจะไม่ยุ่งอีกเลย กับการ
ขายของในเต็นท์อย่างนั้น

ชีวิตในมหาวิทยาลัยระยะแรก มีกิจกรรมนักศึกษาต่าง ๆ มากมาย มีฮีโร่ให้เจ้าพ่อ
มอดินแดง ที เธอจะต้องไปเข้าแถวรอนักศึกษาน้องใหม่เดินทางมาจากส่วนกลางโดยทางรถไฟ
เธอบอกว่ารู้สึกเหนื่อย และรำคาญที่ต้องมารอ และมีความรู้สึกว่ นักศึกษารุ่นพี่ชอบจับน้องใหม่
เป็นคู่ ผูกมัดกับพี่ชาย ให้เธอนั่งอยู่กับนักศึกษาชายตั้งแต่วันแรก เธอไม่เคยชินเกี่ยวกับเรื่องนเลย

รู้สึกว่าการทำเช่นนั้นเป็นการบังคับ และยิ่งให้เธอถามชื่อ คณะ หอพักของนักศึกษาชายของเธอด้วย เธอบอกความรู้สึกว่า "เบื่อ ไม่ชอบ ก็เรียนโรงเรียนหญิงมาตลอด ไม่ชอบเลยแบบนี้ มาอยู่อย่างนี้รู้สึกอึดอัดมากเลย วันแรกก็จบอย่างนี้"

ในระหว่างที่เดินทางไปตามถนน เพื่อไปไหว้เจ้าพ่อมอดคนแดง หนัดดาและเพื่อน ๆ น้องใหม่จะได้รับแจกของขวัญ ที่เป็นของขวัญหรือของชำร่วยให้นักศึกษารุ่นใหม่ในแต่ละคณะ ทำขึ้นเพื่อมอบให้น้องใหม่ในคณะวิชาของตน และของขวัญทั้งหมดมอบให้ในครั้งนั้น ได้สร้างความประทับใจให้กับเธอและเธอเกิดความรู้สึกครั้งแรกที่รักคณะ และต้องรักคณะใหม่มาก ๆ ด้วย หนัดดาได้บรรยายความรู้สึกประทับใจในครั้งนั้นเอาไว้อย่างละเอียด ดังนี้

...ระหว่างทาง ห ๆ เขาก็มาแจกของขวัญ ของที่ระลึกของชำร่วยเกี่ยวกับของรุ่นพี่ที่เอาไว้ให้น้องใหม่แต่ละคณะอย่างเช่น คณะพยาบาลฯ เขาก็ให้แกนกระเบื้องโมเสกสีเหลืองเล็ก ๆ ก็เขียน NU'15 เพราะรุ่นเราพยาบาลรุ่น 15 ก็น่ารัก ก็ชอบและรู้สึกวาพเขาตอนรับ... รู้สึกว่าเป็นความรู้สึกครั้งแรกที่รักคณะ รู้สึกว่าเราเป็นคนของคณะนะ แล้วเราต้องรู้สึกรักคณะเรามาก ๆ ...

หนัดดา รู้สึกตกใจกับเสียงพึมพำเสียงดังว่าให้ (การ "วาก") ในขณะที่เธอมาอยู่ในกิจกรรมลอดซิมของคณะ ในขณะที่เธอต้องรายงานตัว เธอบอกว่ารู้สึกจนมาก เพราะเธอได้ให้ความร่วมมือกับนักศึกษารุ่นพี่แล้วในการรายงานตัวด้วยเสียงอันดัง เธอเข้าใจว่า การวากนั้นหมายความว่า คนที่ไม่ให้ความร่วมมือ รุนแรงจะวาก เมื่อเธอรายงานตัวแล้วโดนนักศึกษารุ่นพี่วาก เธอบอกว่า เกือบจะร้องไห้ และสิ่งที่เธอรู้สึกเสียใจคือ การลอดซิมที่ศาลเจ้าพ่อมอดคนแดง เสือสีขาวที่ เธอเข้าไปวนนตองสักปรก ละละ โหะและหน้าตากลกแกมสัทรนพี อามาแดงให้ หนัดดาบอกว่าไม่ชอบการโลดโผนและการลอดซิมตามหนัดดาอย่างนี้

การเข้าร่วมงานพิธีบายศรีสู่ขวัญน้องใหม่ หนัดดากลับความรู้สึกที่ไม่ชอบกับการต้องจับคู่กับนักศึกษาชายน้องใหม่ และรู้สึกกลัวที่ต้องเดินผ่านหน้านักศึกษาชายและนักศึกษาชายที่อยู่บนหอโหลออกมาชบวนแถว ขณะที่เดินแถวนักศึกษารุ่นพี่จะให้น้องใหม่ชายและหญิงจับมือกันเดินผ่านแถวรุ่นพี่ไปเป็นคู่ ๆ และจับคู่กันไปลอดซิมที่หน้าชั้นไว้ ก่อนจะไปสับริเวณงาน หนัดดาความรู้สึกว่า "พวกเราก็จมมือกันเหมือนเจ้าขาวเจ้าสาวเข้าไปลอดซิม เกลยด แล้วพวกพากันล้อ มันเหมือนเจ้าขาวเจ้าสาวเขาหัววิว้า ไม่ชอบเลย ยังเป็นคน sensitive ในเรื่องนี้เกลียดที่สุดมาพูดอย่างนี้"

กิจกรรมและการเรียนในมหาวิทยาลัย

การเรียนในมหาวิทยาลัย แตกต่างกับการเรียนในมัธยมศึกษา ซึ่งหนักต้องปรับตัว เป็นอย่างมาก ขอบอกว่า การเดินเรียนนี้เป็นสภาพที่ เคยชินแล้วจากโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่การเรียนแบบบรรยายในชั้นเรียนทฤษฎีจำนวนมาก ทำให้ต้องปรับตัวอย่างมาก การเรียนในมหาวิทยาลัยนี้ เห็นว่าจะต้องมีเวลาอ่านหนังสือมาก ๆ จะต้องค้นคว้าและจะต้องมีคนอธิบายเรื่องที่ไม่เข้าใจด้วย อาจารย์สอนเร็วและไม่สนใจว่านักศึกษาจะตามทันเนื้อหาที่สอน เพื่อนในชั้นเรียนก็มักไม่ค่อยกัน รีบกว่าขอในขณะขอตั้งใจเรียน

หนักการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยในระยะแรก ๆ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการเข้า หองเชียร์ หลังจากเลิกเรียนแล้วก็ไปเข้าหองเชียร์ตามกำหนดวันทจจว วันไหนที่ไม่เข้าหองเชียร์ เธอก็จะไปรวมกิจกรรมชมรมนักร้องประสานเสียง ทอการกิจกรรมสโมสรนักศึกษา เพราะเธอ ชอบการร้องเพลงประสานเสียงมาก ชอบมาตั้งแต่เด็ก ๆ ที่ขอเห็นของเธอร้องประสานเสียง ในงานของโบสถ์คริสต์ที่บ้านของเธอ และหนักตาจะต้องไปโบสถ์ในเมืองขอนแก่นเป็นประจำด้วย

การเข้าหองเชียร์ ทำให้หนักตารู้สึกตื่นเต้น สนใจมาก รู้สึกสนใจท่อนเนื้อเพลง และ เธอจะเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมนักร้องประสานเสียงด้วย ในแต่ละวันทจจจจากหองเชียร์ เธอ จะรู้สึกเหนื่อย และกลับเข้าหอพักประมาณห้าทุ่มกว่า อาบน้ำเสร็จแล้วก็เข้านอนไม่ได้อ่านหนังสือ เลย เธอกล่าวถึงชีวิตการเรียนของเธอในช่วงนี้ว่า

...พอหมดหองเชียร์ ก็เป็นกั๊กงานใหม่ เรากร่วมกิจกรรม กรู้สึกไม่มเวลาอ่านหนังสือ และเรารู้สึกปรับตัวไม่ทันแบ่งเวลาไม่ได้ พอ midterm ก็มาอยู่แถว mean พอสอบ final กรู้ว่าอยู่ใต้ ๆ mean เพราะก่อนจะสอบ final กรู้ว่าอยู่ใต้ mean เพราะมีคนไป drop เยอะ และจากการอยู่แถว ๆ mean ตอนหลังเลยมาอยู่ท้าย mean เลย รู้สึกเขาเล่น drop กัน ตามรุ่นพี่แนะนำ เช่น เพื่อนคณะวิทยา วิชา วิชา GEN CHEM อย่างนั้น...พอเขา drop เราก็ตกลงมาอยู่ข้างล่างเขา ก็เสียงมาก ...หลัง midterm มาแล้วกิจกรรม น้อยลง มันเป็นเวลาแหละ พอดีเราจะปล่อยเราเลย รุ่นพี่จะปล่อยเราเลย และรู้สึกว่า เรามัปฎิภา ไม่รู้จะไปปรึกษาใคร รู้สึกมันเครียด และตอนนั้นพี่สาวก็ไม่ค่อยอยู่หอ ต้องอยู่คนเดียวแหละ รู้สึกมันลำบากตรงที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะลดเกรดของมันมาได้ เพราะเรากรแล้ววาทาน ๆ มานนเพื่อนเขาชมอ่านหนังสือแล้ว เขารู้ว่าเราต้อง

อ่านหนังสือ เรารู้สึกว่าเราไม่รู้สึกเราเพลินกับกิจกรรม ถ้าวันไหนไม่ได้เข้าเซียร์
เราก็ดูเขาประสานเสียง รู้สึกว่าไม่มีเวลาเกี่ยวกับการเรียนเลย...

หญิงกับโลกภายนอกคนเดียว

การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของหนัดดาเปลี่ยนแปลงไปมาก จากการใช้ชีวิตอยู่หอ
เมื่อก่อนหอ เธอจะทำอะไรจะต้องมาหอนงไปคุย เธอไปโบสถ์กับน้องสาวคนสุดท้ายไปคุย เมื่อ
มาอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย แม่จะอยู่ในห้องพักเดียวกับพี่สาวทั้งสองคน พี่สาวกับเพื่อนชายทั้งสอง
คนและมักจะออกไปข้างนอกเสมอ ในปี 1 หนัดดาเล่าให้ฟังว่า

รู้สึกว่า ปี 1 มีอะไรเปลี่ยนแปลงเยอะ ไปโบสถ์กับน้องสาวคนเดียว รู้สึกมัน เป็นสิ่ง
เปลี่ยนแปลงในชีวิตของเรา จดลองวันเกิด หรือฉลองปีใหม่แทนที่จะอยู่กับบ้าน ก็ต้อง
มาอยู่กับเพื่อน ตอนปีใหม่ไม่ได้ฉลองกับใครเพราะเตรียมสอบ อยู่หอคนเดียว ต้องสวัสดี
ปีใหม่คนเดียวในห้อง พวกพี่เขาไม่อยู่

หนัดดาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนาด้วยในช่วงปิดภาคเรียนกับชมรม
อีสาน โดยมณฑลศึกษาหญิงรุ่นหกคนหนึ่ง เธอรู้จัก และเคยเป็นเพื่อนร่วมห้องของพี่สาวของเธอในช่วงที่
เธอมาพักอยู่ด้วยตอนสอบโควตา ซึ่งตอนนั้นรุ่นหกคนใดหา เธอไปรู้จักชมรมอีสาน และวงดนตรีโคเลา
ประสับการณเกี่ยวกับการออกค่ายให้เธอฟัง เธอรู้สึกว่านี่เป็นคนมีอุดมการณ์ และชอบทงความ
จริงจังและหวังใยต่อชาวบ้านจริง ๆ เธอจึงตัดสินใจออกค่ายด้วย ซึ่งหนัดดาได้บอกความรู้สึก
เอาไว้ว่า "รู้สึกว่า ต้องออกมาคนเดียว หึ ๆ ไม่ได้ออกมาด้วย รู้สึกว่าเราได้ออกมาคนเดียว
หญิงกับโลกภายนอกคนเดียวอะไรอย่างนั้น " การออกค่ายครั้งนี้ ทำให้เธอชอบชีวิตชาวชนบท ซึ่ง
เธอบอกว่า "เขามั่นใจ แล้วเป็นภาพที่เขาใจง่ายไม่ซับซ้อนเหมือนสังคมอยู่ในหอ [มอ. หมายถึง
ถึง มหาวิทยาลัย-ห้วยจ้ง] หรือโลกที่อยู่ในเมือง ซึ่งมันซับซ้อน"

ชีวิตคริสเตียนในมหาวิทยาลัย

หนัดดาเป็นคริสเตียน ครอบครัวของเธอเป็นคริสเตียน เมื่ออยู่หอ เธอจะไปโบสถ์กับ
น้องสาวของเธอเป็นประจำเสมอ เมื่อมาอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย พี่สาวของเธอได้พาเธอไป
โบสถ์คริสเตียนในเมืองเป็นครั้งแรก และครั้งต่อมา เธอก็นั่งรถเมล์ประจำทางออกไปโบสถ์
คนเดียว หนัดดาได้เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมของนักศึกษาคริสเตียนในมหาวิทยาลัยด้วย

เธอพบกลุ่มนักศึกษาคริสต์เตียนรุ่นหนึ่ง ที่บริเวณเทนท์ขายสินค้าราคาถูก แล้วรุ่นคริสต์เตียนก็จะตามมา เข้มเข็น เชื้อทองพวกควยและไครวว่า เธอมีสาวเป็นคริสต์เตียนอยู่ด้วยกัน และรุ่นกลุ่มนักรักสาวของเธอด้วย

หนัดดาได้เข้าร่วมกลุ่มกับนักศึกษาในคริสต์เตียนในเวลาต่อมา ซึ่งมีชื่อเรียกกลุ่มว่า "กลุ่ม cell" ประกอบด้วยนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ประมาณ 15 คน และมีอาจารย์ที่ปรึกษา กลุ่มนี้เป็นอาจารย์คริสต์เตียนที่สอนอยู่ในมหาวิทยาลัยด้วย กิจกรรมของกลุ่มจะจัดขึ้นทุกวันศุกร์ เวลา 19.30 น. ณ บ้านพักอาจารย์ที่ปรึกษาที่อยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยและร่วมกันร้องเพลงคริสต์เตียน การศึกษาพระคัมภีร์จะเป็นไปในลักษณะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องที่อยู่ในพระคัมภีร์ หนัดดาได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเสมอ ถ้ามีเวลาว่าง หรือในช่วงที่ไม่ติดสอบ กิจกรรมกลุ่มจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาเข้าร่วมและให้ข้อคิดเห็นในเรื่องที่คุยกันด้วย กิจกรรมกลุ่ม cell นี้ จะเลิกเวลาประมาณ 21.00 น.

นอกจากกลุ่ม cell ในมหาวิทยาลัยแล้ว หนัดดาได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม cell ของสมาคมนักเรียนนักศึกษาคริสต์เตียนไทย (นคท.) ที่กรุงเทพฯ หนัดดาเล่าให้ฟังว่า เจาหน้าที่ทำงานของสมาคมจะเป็นบทคัดย่อจากมหาวิทยาลัยต่างๆ มีภาระหน้าที่จะช่วยเหลือ แนะนำน้องนักเรียนนักศึกษาคริสต์เตียนที่อยู่ตามโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และจะมีศิษย์ภักดีที่เธอให้ความหมายว่าเป็นบุคคลที่เจริญจิตวิญญาณในด้านจิตใจและช่วยหนุนใจ ในทุกข้อ บางทีก็ให้คำแนะนำกลุ่ม cell ของเธอ แนะนำการเป็นผู้นำกลุ่มหรือการนำศึกษาพระคัมภีร์ เป็นต้น

หนัดดาปฏิบัติตนเป็นคริสต์เตียนที่ เธอไปโบสถ์เป็นประจำสัปดาห์ละ 3 วัน ถ้าหากมีกิจกรรมที่โบสถ์และเธอไม่ติดงานกิจกรรมในมหาวิทยาลัยหรือด้านการเรียนแล้ว บางสัปดาห์ เธออาจจะไปโบสถ์ทุกวัน ในขณะที่พี่สาวของเธอทั้งสองคนไม่ค่อยไปโบสถ์ และในระยะต่อมา พี่สาวทั้งสองคนก็ไม่ไปโบสถ์เลย ซึ่งหนัดดาได้เล่าว่า เนื่องจากเพื่อนชายที่เป็นคนรักของพี่สาวทั้งสองคนนั้นนับถือศาสนาพุทธและไม่ยอมรับเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งหนัดดาได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวของเธอไว้ว่า "ความเชื่อของเขาขัดแย้งกัน แทนที่เขาทั้งสองคนจะเป็นพุทธหมดทั้งคู่ แล้วรู้สึกว่า เขาไม่เข้าใจคริสต์เตียน และรู้สึกว่าพี่สาวชวนเขาไป เขาก็ไม่ยอมไป [หมายถึง ไปโบสถ์คริสต์เตียน-หัวจุก] พี่สาวเขาไม่มีจุดหลักยืนในคริสต์เตียนมากเท่าไร"

การใช้เวลาไปโบสถ์ของหนัดดาที่ไปเป็นประจำอยู่เสมอเป็นเวลา 3 วัน ในหนึ่งสัปดาห์ คือวันพฤหัสบดี เวลาประมาณ 18.30 น. ถึง 22.00 น. (กิจกรรมในโบสถ์เริ่มเวลา 19.30 น. ถึง 21.30 น. เธอจะต้องใช้เวลาเดินทางไป-กลับ) วันเสาร์ใช้เวลาเช่นเดียวกับวันพฤหัสบดี คือ เวลา 18.30 ถึง 22.00 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 08.30 น. ถึง 16.00 น. เป็นส่วนใหญ่หรือบางสัปดาห์วันอาทิตย์อาจจะเลิก เวลาประมาณ 13.00 น.

กิจกรรมที่ทำในวันท่ไปโบสถ์ หนัดดาได้ทำกิจกรรมร่วมกับคริสเตียนที่ไปโบสถ์ด้วยกัน ซึ่งเธอได้เล่าให้ฟังว่า วันพฤหัสบดี จะเริ่มกิจกรรมเวลา 19.30 น. จะเริ่มต้นด้วยการร้องเพลงร่วมกันประมาณ 10 นาที จากนั้นจะเป็นการอธิษฐานทั้งหมด วันเสาร์ จะเริ่มกิจกรรมเวลา 19.30 น. จะเป็นการซ้อมเพลงหรือนัดทำกิจกรรมที่ต้องเตรียมงานที่จะทำในวันอาทิตย์ การซ้อมร้องเพลงนั้นจะเป็นการซ้อมสำหรับร้องถวายเสียงหรือซ้อมเพื่อการแสดงดนตรีในวันเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันคริสมาสต์ วันอีสเตอร์ เป็นต้น ส่วนวันอาทิตย์ จะเป็นวันทำการศึกษาศาสนาพระคัมภีร์ที่เรียกว่า "รวีวารศึกษา" โดยจะแบ่งกลุ่มคริสเตียนเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม ในวันอาทิตย์ หนัดดาจะมีหน้าที่และบทบาทแตกต่างกันไปตามกลุ่มที่เข้าร่วมด้วย เช่น ทำหน้าที่เป็นครูสอนเด็กเล็ก ซึ่งถ้าสัปดาห์ใดที่เธอจะทำหน้าที่ครู เธอจะต้องเอาหนังสือและอุปกรณ์การสอนมาอ่านและเตรียมการสอนอย่างท่วงทักด้วยทุกครั้ง ในวันอาทิตย์ บางสัปดาห์ เธอก็เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมกับกลุ่มเรียนภาษาอังกฤษ บางครั้งก็อยู่กับกลุ่มของผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีกิจกรรมแตกต่างกันไป บางสัปดาห์ก็ทำหน้าที่ คนถือถุงถวาย (เดินถือถุงถวายผ่านโต๊ะต่าง ๆ เพื่อให้คริสเตียนถวายทรัพย์) เป็นต้น

ในวันอาทิตย์ของทุกสัปดาห์ ก่อนจะเข้ากลุ่มไปทำกิจกรรมนั้น คริสเตียนทุกคนที่ไปโบสถ์จะรวมกลุ่มร้องเพลงกันก่อน แล้วจึงแยกกลุ่มกันไปซึ่งจะมีกำหนดการกิจกรรมโดยประมาณ ดังนี้ เวลา 09.00 น. - 10.00 น. เป็นรวีวารศึกษา (กิจกรรมที่แยกกลุ่มกันไป) เวลา 10.30 - 12.00 น. เป็นช่วงนมัสการไปจนถึงเวลา 12.00 น. รับประทานอาหารร่วมกัน และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันด้วย ระหว่างรับประทานอาหาร หนัดดาจะคุยกับคนอื่น ๆ ด้วย เช่น คุยกับรุ่นพี่เขา "หนูใจ" ของเธอได้ หรือ คุยกับคนที่มาเข้าโบสถ์ใหม่ ๆ เป็นต้น

หนัดดาปฏิบัติตนเป็นคริสเตียนที่ดี ไปโบสถ์เป็นประจำเอาใจใส่อย่างจริงจังในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โบสถ์ในเมือง การใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนแล้ว ส่วนใหญ่เธอจะใช้เวลาอยู่ที่โบสถ์เสมอ เธอเห็นความสำคัญของการไปโบสถ์มาก เธอมีความคิดเห็นที่ใดกล่าวเอาไว้ว่า

การไปโบสถ์ ไม่ใช่เป็นสภาวะที่จะมาบังคับให้เราต้องไปนะ มันเป็นความรักที่เหมือนตัวอย่างง่าย ๆ ทั่ว ๆ ทั่ว เรารักใคร่เราก็อยากไปหาคนนั้น มีความรู้สึกเดียวกันเลยและเป็นความรักที่ทุกทีนั้นะ เหตุผลของการไปโบสถ์ คือ การได้ฟังเทศน์ ร้องเพลงกับพระเจ้าซึ่งพระเจ้าไม่ได้พูดโดยตรงกับพวกเราเหมือนสมัยก่อน ที่พระเจ้าได้พูดกับบรรพบุรุษของเราหลายคน พูดโดยตรงเลย แต่สมัยนี้อาจจะบางที่ พระเจ้าสอนเราด้วยการผ่านนักเทศน์ที่เทศน์ในแต่ละอาทิตย์ และอาจจะผ่านพ้องคริสเตียนด้วยกันที่โบสถ์ เพราะฉะนั้นจึงได้เห็นความสำคัญของการไปโบสถ์มาก ถ้าสมมติว่าเราไปโบสถ์ เราฟังแล้วก็ได้บทเรียนแล้ว บางทีเราก็อาจจะเป็นคนสนใจคนอื่นด้วย คนที่เขากำลังท้อแท้เขาประสบปัญหาในชีวิตเราก็อาจสนใจเขา เราอาจจะไม่รู้ว่าเป็นประสบการณ์ในชีวิตของเราแต่ละวันอาจจะเห็นเหตุการณ์ที่สามารถจะสนใจ เพื่อนของเราทนทุกข์หรือบางที คนอื่นก็อาจจะสนใจเรา เวลามีปัญหา หรือมีเรื่องขอขอบคุณพระเจ้า ที่พระเจ้านำพา หรือช่วยเหลืออะไรเรา เขาก็ทำให้เราฟัง แบ่งปันกันอย่างนั้นะ ในแต่ละอาทิตย์รู้สึกทำให้ชีวิตเราเชื่อและมั่นคงในพระเจ้ามากขึ้น ก็มีความสำคัญที่จะต้องไปโบสถ์ มันทำให้เราติดสนิทอยู่กับพระเจ้ามากขึ้น

กลุ่มเพื่อนในคณะวิชาเดียวกัน

หนัดดาใช้เวลาออกจากเวลาเรียนแล้วให้กับกิจกรรมที่โบสถ์เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เธอไม่ค่อยมีเวลาอยู่ในมหาวิทยาลัยนัก แต่เธอมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นนักศึกษาหญิงที่เรียนอยู่ในคณะเดียวกันอยู่ 4 คน รวมกับเธอเป็น 5 คน และในกลุ่มเพื่อน 4 คนนี้ เธอก็มักเพื่อนสนิทที่สุดอยู่หนึ่งคนด้วย หนัดดาได้กล่าวไว้ว่า การมีเพื่อนสนิทและมีกลุ่มเพื่อนรวมกัน 5 คนนี้ ก็นับว่ามีเป็นจำนวนมากแล้ว ซึ่งสมัยเด็ก ๆ ของเธอนั้น เธอจะมีเพื่อนสนิทอยู่คนเดียว หรือสองคนเท่านั้นที่เธอจะรักและผูกพันกับเขามาก ๆ นอกจากนั้นหนัดดายังมีกลุ่มเพื่อนที่เป็นกลุ่ม cell ซึ่งมีความสนิทสนมกัน ติดตามเยี่ยมเยียนและคุยกันด้านกิจกรรมคริสเตียนด้วย

การใช้ชีวิตกับกลุ่มเพื่อนสนิทจำนวน 4 คนที่อยู่ด้วยกันนั้น หนัดดาจะเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนทณะจัดชั้น และการจัดฉลองวันเกิดระหว่างเพื่อน เมื่อถึงวันเกิดของเพื่อนคนหนึ่งคนใดในกลุ่ม เจ้าของวันเกิดจะเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารเพื่อน ส่วนเพื่อนในกลุ่มก็จะเฉลี่ยเงินกันจัดซื้อของขวัญมาให้เพื่อน หมั่นเวียนกันไปเช่นนี้ทั้งหมัดในกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อนนั้น หนัดดาจะไม่เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างกับเพื่อน ถ้าหากกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ชอบ เช่น การไปเที่ยวคัสโกเทศ ซึ่งเธอเห็นว่า เป็นสิ่งที่ไร้สาระ และทำลายสุขภาพ เธอยังมีความคิดเห็นว่า เพื่อนในกลุ่มของเธอออกไปเที่ยวคัสโกเทศกับเพื่อนนักศึกษาหญิงคนอื่นๆ ในเวลากลางคืนนั้น เป็นการกระทำไม่เหมาะสม เธอเห็นว่าเพื่อนของเธอควรจะเอาเวลาไปเที่ยวบน มานอนพักผ่อนหรืออ่านหนังสืออย่างอื่นแทนเป็นประโยชน์จะดีกว่า แต่เธอก็ไม่สามารถจะพูดแนะนำหรือห้ามปรามอะไรกับเพื่อนได้ โดยเธอให้เหตุผลว่า "จะห้ามปรามเขาโดยตรงก็รู้สึกว่ามันไม่ค่อยเหมาะเท่า เราเป็นรุ่นเพื่อนกับเขานะ ไม่มีวุฒิภาวะสูงกว่าเขา ไม่มีวัยวุฒิที่จะห้ามเขาได้ ซึ่งคิดว่าขนาดแม่ของเขาเอง ก็คงจะไม่ค่อยได้พูดเรื่องนั้น รู้สึกว่าเราไม่เหมาะที่จะพูด..." เธอเห็นว่าการเข้าไปเต้นรำหรือ "คืน" ในคัสโกเทศหมัดเสียง-แสงไฟวูบวาบนั้นรู้สึกจะเป็นภาพที่น่าสังสารและดูเหมือนอยู่ในนรกมากกว่า

กิจกรรมในส่วนคณะที่หนัดดาได้มีโอกาสเข้าร่วมงานด้วย คืองานราตรีน้องใหม่ของคณะ หรือที่เรียกกันว่า "freshy's night" ซึ่งมีการเต้นรำและ "คืน" เธอได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมนี้ไว้ว่า

...อย่างเช่นที่ freshy's night ทณะจัดชั้นแล้วมคณะอนมาคณะ มันเป็นภาพที่รู้สึกเป็นตลกทลทว่า คนอื่นเขาต้องมาตพวกเรา มีกลุ่มคณะนั้นคณะส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายทั้งนั้นนะ มายืนอยู่ตรงที่ระเบียง มองลงมาข้างล่าง เกลยดมาก ๆ เลย ทณะอนมาดู รู้สึกมีความหมายที่ไม่ดีเท่าไร มามองนักศึกษาเป็นอยางนั้น แล้วภาพทณะ แต่ละภาพรู้สึกว่ามันไม่ใช่ภาพที่สวยงามเลย แต่ถ้าเป็นเอโรบิคแดนซ์ ทออกกำลังกาย ตามจังหวะเพลง รู้สึกว่ามันเป็นการผ่อนคลาย แล้วร่างกายก็ตด้วย แต่ทาคณะนั้นมีความหมายอะไรเลย... ถ้าอยากให้งาน freshy's night ช่วยให้นักศึกษารุ่นพี่-รุ่นน้อง รู้สึกสนิทสนมกันแล้ว ก็อาจจะเล่นเกมส้อย่างอื่นแทนจะสร้างสรรค์กว่าน เพราะว่าคืนไปแล้ว เราต่างคนต่างก็ไม่รู้จักกันนะ มีแต่มากันแล้วทคนเฉย ๆ มันไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ทัศนคติต่อการใช้ชีวิตครอบครัวในอนาคต

ทัศนคติต่อความรู้สึกเกลียดเพื่อนชายมาตั้งแต่เป็นเด็ก ๆ แล้ว เธอได้เล่าถึงชีวิตในวัยเรียนเมื่อครั้งจบชั้น ป.1 - ป.2 ว่า เธอจะมีเรื่องชกต่อยกับเพื่อนนักเรียนชายมาโดยตลอด ถ้าหากเธอเห็นเพื่อนหญิงถูกรังแกหรือโดนแกล้งจากเพื่อนชาย เธอจะเข้าไปตอบโต้และตีเพื่อนชายแทนทันที และเธอมักจะมีเรื่องชกต่อยกับเพื่อนนักเรียนชายเสมอ และรู้สึกว่าไม่ชอบ "ชหน้า" ผู้ชายส่งใจมาตลอดเลย เมื่อเธอเรียนมัธยม ม.1 - ม.6 เธอได้เข้าเรียนในโรงเรียนสตรี ทำให้เธอมีความรู้สึกสบายใจว่าจะมีชีวิตหลังจบสช เพราะไม่มมีนักเรียนชายเรียนร่วมด้วย เธอมีความรู้สึกเกลียดและไม่ชอบผู้ชายมาโดยตลอดตั้งแต่เด็ก พอมาถึงช่วงที่เรียนมัธยมปลาย เธอมีโอกาสได้รู้จักเพื่อนชายหลายคนที่เขาคล้ายคริสเตียนด้วยกัน เพื่อนชายเหล่านั้นมีลักษณะที่ทำงานเอาจริงเอาจัง รับผิดชอบงานดีและพูดคุยกับเธอเรื่องกต ทำให้เธอเปลี่ยนแปลงความรู้สึกจากที่เคยมีอคติและไม่ชอบมาเป็นการยอมรับเพื่อนชายมากขึ้นและให้ความเป็นเพื่อนด้วย เหตุผลที่ทำให้ทัศนคติเกลียดและไม่ชอบผู้ชายมาโดยตลอดนี้ เธอกล่าวว่าที่เป็นเช่นนั้นเป็นเพราะมีอิทธิพลมาจากครอบครัวมากกว่า พี่สาวของเธอหมั้นแล้วเขาจะผ่านประสบการณ์เกี่ยวกับการรอกหัก หรือการเปลี่ยนคบมาบ่อย ๆ "ไม่ออกหักหักอกเขาอย่างนั้น" เป็นประจำเลย ซึ่งเธอรูสึกว่า "ไม่เห็นจะต้องทำใหม่เจ็บปวดเลย"

นอกจากเหตุผลดังที่กล่าวแล้ว ทัศนคติยังเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีในสมัยเด็กขณะเรียนมัธยมศึกษาดอนต้น เธอเห็นนักเรียนหญิงรุ่นพี่โรงเรียนมัธยมศึกษาตกรักโดยไม่ตั้งใจ และอาจารย์แนะแนวของโรงเรียนได้แสดงความเข้มงวดกับนักเรียนรุ่นพี่คนนั้นมาก ทำให้เธอเกิดความรู้สึกและทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ นอกจากนี้ ญาติในครอบครัวของเธอยังเล่าเรื่องราวและประสบการณ์เกี่ยวกับความล้มเหลวในชีวิตรักของคนอื่นให้เธอฟัง แล้วบอกเธอว่า "อย่าไปหลงรักใครเขาซะ เคยหน้าตาเซ็ดหัวเขาซะ" เธอได้ยืนยันคำบอกเล่าและตัวอย่างที่ไม่ดีเช่นนั้น ทำให้เธอมีความรู้สึกไม่ชอบผู้ชาย และไม่ชอบที่จะหมั้นแต่งงาน

ทัศนคติคิดว่า เธอจะไม่แต่งงาน เธอได้กล่าวว่า "รู้สึกกลัวที่จะต้องมาผูกพันแล้วก่อกับเขาแก่สองคน และจะต้องมาเลี้ยงลูก" และเธอรูสึกว่า ตัวเธอไม่เหมาะที่จะเป็นแม่ที่ให้อำนาจบุตรได้เนื่องจากสุขภาพที่ไม่ดี สายตาสั้น เจ็บป่วยง่าย ทัศนคติความคิดเห็นว่าจะไม่แต่งงานเช่นเดียวกับน้องสาวของเธอ ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันคือ ไม่ต้องการมีภาระผูกพันในเรื่องนี้ และเห็นว่าการอยู่เป็นโสดจะช่วยให้งานได้หลายอย่างและมากกว่าที่แต่งงาน

และมีความรู้สึกว่ามีเมื่องานแล้ว ความสามารถของเธอจะลดลง เพราะจะต้องใช้เวลาในการเอาใจใส่ดูแล และในสังคมไทยผู้หญิงยังจะต้องดูแลปรนนิบัติเอาใจสามีด้วย เธอรู้สึกว่า จะต้องทำงานหนักทั้งงานข้างนอกและงานภายในครอบครัวด้วย และเธอบอกว่า ยังไม่เห็นผู้ชายคนไหนที่จะเป็นฝ่ายดูแลปรนนิบัติเอาใจหญิงและไม่เอาเปรียบหญิง

ความต้องการในชีวิตของเธอ ที่เธอตั้งใจไว้ในขณะนั้น คือต้องการดำรงชีวิตคริสเตียนที่ดี และเป้าหมายในชีวิตตอนแรกของเธอ คือการทำงานเกี่ยวกับการรับใช้พระเจ้าโดยตรง เช่น การเป็นครูสอนหรือทำงานโบสถ์ เธอได้กล่าวว่า เธอคงไม่ได้ทำงานในลักษณะที่เธอต้องการนี้ได้ เธอได้เล่าความรู้สึกเกี่ยวกับงานในอนาคตของเธอว่า

เป้าหมายที่ต้องการ คือ ทำงานเกี่ยวกับรับใช้งานของพระเจ้ามากกว่า งานรับใช้พระเจ้ามีหลายอย่าง เช่น เป็นครูสอนศาสนา หรือว่า ทำงานที่เกี่ยวกับวงการทอผ้ากับโบสถ์ในคริสตจักรรู้สึกว่าจะรับใช้โดยตรงเลย อยู่กับงานของพระเจ้า แต่เดี๋ยวทำใจได้แล้ว จะทำงานรับใช้พระเจ้าโดยการที่เป็นพยาบาล ก็เป็นหน้าที่ของพระเจ้าใหม่มาให้เรามีความสามารถในด้านนี้ ก็เลยคิดว่า จะรับใช้งานนี้ และก็จะประกาศเกี่ยวกับเรื่องของพระเจ้าด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากจะทำและอยู่ให้ได้นั่น คือ ไม่หลงทางไปจากทางของพระเจ้า ไม่ดูขาดเหมือนอย่างทพสาว หมั่นแล้วหายไปจากทางของพระเจ้าเลย คือไม่ไปโบสถ์ ไม่ติดต่ออะไรเลย

ชีวิตในมหาวิทยาลัยของหนัดดา เธอยังคงปฏิบัติตนสม่ำเสมอในการไปโบสถ์ เมื่อกลับไปเยี่ยมบ้าน เธอจะไปโบสถ์ที่บ้าน ในกลุ่มเพื่อนหญิงที่เป็นเพื่อนสนิทและอยู่คณะวิชาชั้นปีเดียวกันกับเธอ มักจะเรียกขานถึงเธอว่า "sister" และเธอจะเดินทางไปโบสถ์คนเดียวเป็นประจำ อยู่เสมอ นอกจากการเรียนวิชาชีวะในมหาวิทยาลัยแล้ว เธอยังศึกษาพระคัมภีร์อย่างจริงจัง สม่ำเสมอและปฏิบัติกิจประจำวันของคริสเตียน ด้วยการอธิษฐานก่อนนอนทุกคืน เธอเคยบอกว่า คริสเตียนไม่ได้เป็นศาสนา แต่มันเป็นชีวิต คริสเตียนหมายถึง เป็นผู้ที่ติดตามพระเยซูคริสต์ มันไม่ใช่ศาสนา แต่จำเป็นต้องใช้คำว่า คริสเตียน สำหรับเรียกผู้หนึ่งกับติดตามพระเยซูคริสต์